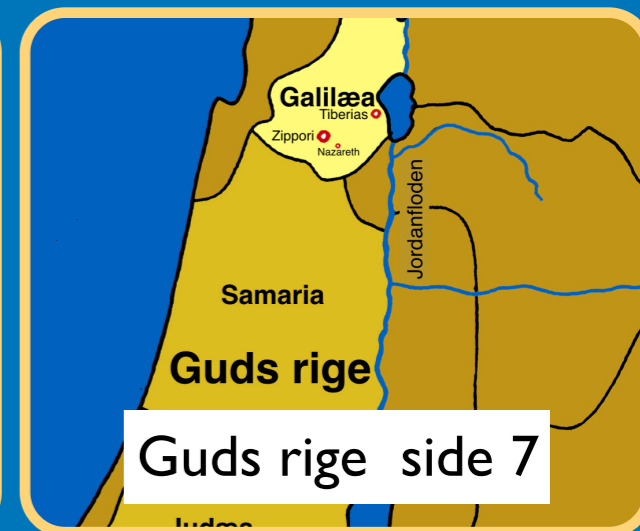

Myter om Jesus, Guds rige og næstekærlighed

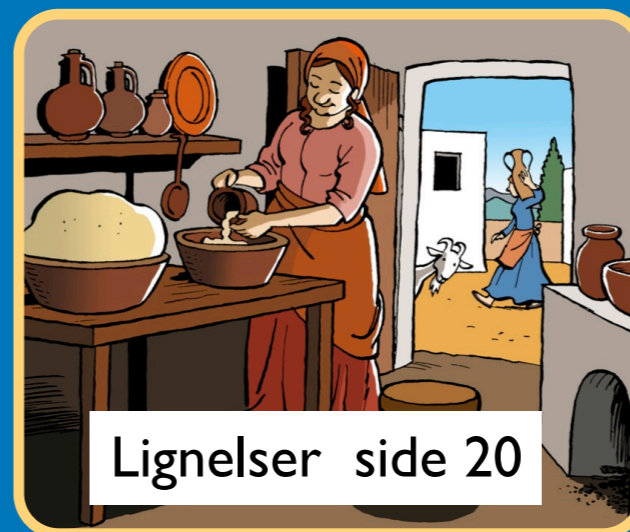
Illustreret af Niels Roland

Mordet på ... side 2

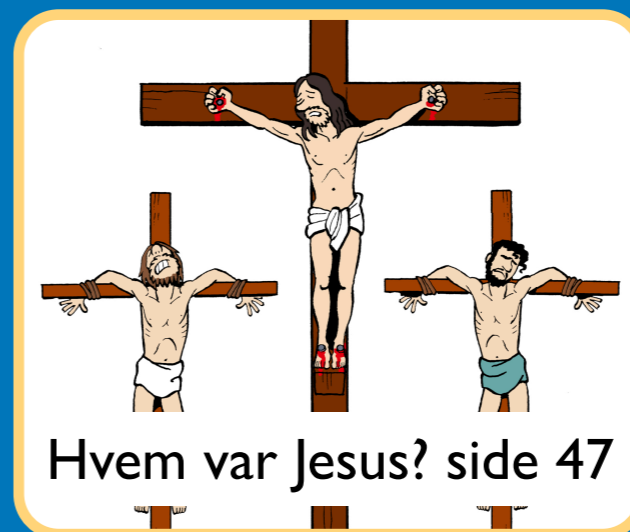
Guds rige side 7

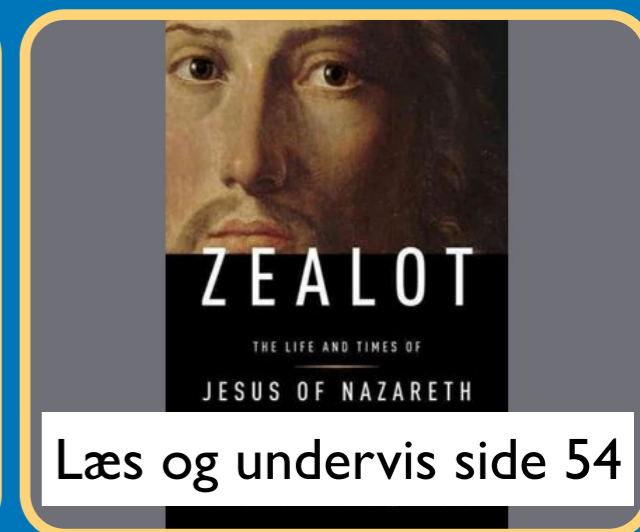
Lignelser side 20

Næstekærlighed side 30

Hvem var Jesus? side 47

Læs og undervis side 54

Mordet på ypperstepræsten

Denne fortælling er en god opvarmning til bogen

- den kan hjælpe dig til at forstå den tid kristendommen opstod i
- og til at forstå hvad "Guds rige" betød den gang.

Guds rige betød noget særligt for de oprørske jøder. Det betød et Israel rensset for de urene og falske, et Israel befriet for romerne, et Israel hvor Gud var konge.

Denne fortælling stammer ikke fra Biblen og foregår i Jerusalem 25 år efter Jesu død.

Den er skrevet i Danmark i 2015 og benytter sig af historiske fakta om forholdene i Jerusalem omkring år 56.

Fortællingen er inspireret af "Zealot: The Life and Times of Jesus of Nazareth" af Reza Aslan og handler om det oprør som deltagerne troede ville føre frem til Guds rige i Israel, men som istedet endte med at hele Jerusalem og templet blev ødelagt i år 70 - og at alle indbyggerne blev myrdet eller fordrevet.

Er jeg Guds udvalgte kriger eller en bandit?

Jeg går ind i den store gård, midt i vrirnen af mennesker. I dag vil jeg slå ypperstepræsten Jonathan ihjel. Selvom gården er kæmpestor, er det svært at komme frem. Det er helligdag i dag, og her er fyldt med jøder fra hele landet - og fra nabolandene. Alle vil være med på denne store dag, hvor Gud skal fælde sin dom.

Jeg maser mig forbi vekselboderne. Her bliver vekslet fremmed mønt til sekler, vores jødiske mønter er nemlig de eneste penge, man må købe offerdyr for. Og man skal ofre i dag. Ofre til Gud og få tilgivelse for sine synder. Det er i dag den helligste af alle helligdage. I dag er det Yom Kippur, den helligdag, hvor Gud - måske - vil tilgive vores synder. Og vores tempel her midt i Jerusalem er det eneste tempel i hele verden, hvor Gud lader sin ånd strømme ind. Præsterne fortæller, at det er i dag, Gud dømmer Israel. De siger, at når ypperstepræsten Jonathan går ind i det allerhelligste, står han foran Gud som et offerlam, som vores syndebuk. Hvis Gud tilgiver Israel alle vores synder, går Jonathan levende ud igen af det allerhelligste, og han vil blive mødt med jubel, sang og musik. Hvis Gud dømmer Israel, falder han død om og vil blive trukket ud ved hjælp af det reb, han har om livet. Det er nemlig kun ypperstepræsten, der må komme ind i det allerhelligste...

Præsterne siger så meget. Jeg ved, at både ypperstepræsten og Israel har svigtet pagten med Gud. Alligevel har han overlevet Guds dom lige siden han købte embedet af romerne for 10 år

siden. Og jeg ved, at Jonathan bliver ramt af Guds straf i dag - med min hjælp.

Jeg køber et fint lille lam, der er opvokset for at blive ofret i dag. Nu skal jeg finde en præst, der kan ofre lammet for mig. Det lykkes mig at få kontakt med en ung præst. Han overtager lammet, og jeg følger efter ham. Først går vi igennem kvindernes gård - her er det kun jøder, der har adgang - og videre til israelitternes gård, hvor der kun må komme mænd. Her bliver jeg stående, mens præsten fortsætter ind i præsternes gård. Jeg følger ham med øjnene, for jeg vil se hvordan mit offer bliver modtaget.

Præsten siger en kort bøn over lammet og skærer halsen over på det. Nu samler hans assistent blodet i en skål og stænker blod på hvert af de fire hornudsmykkede hjørner på alteret. Mens præsten skærer indvoldene og de fedeste stykker ud af lammet, tænker jeg på, at det burde være Jonathan, der blev skåret op. Han er en skændsel og en gudsbespotter. Istedet for at drive romerne ud af vores hellige land, samarbejder han med romerne.

Nu har præsten parteret lammet. Her lugter som i en slagterbutik, men noget af stanken bliver overdøvet af røgelsen, der ryger op fra de mange kar omkring alteret. Indvoldene og de fede stykker er blevet lagt på en rist over den evigt brændende offer-ild, og den tykke røg stiger op mod himlen. Jeg ser på røgen. Nu ved jeg, at Gud har hørt min bøn og vil hjælpe mig med at genskabe Guds rige i Israel. Første trin bliver at slå Jonathan ihjel. Lige

siden Rom besatte os for snart 100 år siden, har ypperstepræsterne - den ene efter den anden - samarbejdet med romerne. De har hjulpet romerne med at fange og henrette alle, der har kæmpet for Guds rige. Ypperstepræsterne har - ligesom romerne - kaldt oprørerne for banditter. Og ypperstepræsterne har været enige med romerne i, at banditterne skulle korsfæstes.

Mens præsten rydder op og tager de ting, der tilkommer ham - lammeskindet, som han kan få en god pris for, og de gode stykker kød, som han vil mæske sig i sammen med de andre præster - så tænker jeg på, hvordan Gud ser på mig. Er jeg en Guds kriger eller en bandit? Vil vores kamp føre til Guds rige eller til undergang? Jeg kikker op i himlen, og mens jeg ser den sidste røg fra mit offer forsvinde, føler jeg en stor styrke og sikkerhed. Jeg er Guds kriger, og om kort tid er Jonathan død og romerne smidt ud af Israel!

Guds rige er nær

Nu er mit offer brændt, præsten er på vej ud til den offentlige gård, og jeg ser, at ypperstepræsten Jonathan er på vej. Han går gennem kvindernes gård, og snart vil han gå forbi mig og fortsætte gennem præsternes gård mod det allerhelligste. De romerske vagter, der følger ham overalt i Jerusalem, er blevet stående uden for kvindernes gård. Skal jeg slå ham ihjel nu, hvor der kun er præster til at beskytte ham? Vil jeg kunne slippe væk, hvis jeg gør det nu? Nej - jeg venter til der bliver en mulighed for at gøre det ubemærket. Nu har Jonathan passeret

mig, og nu går han videre - ind i det allerhelligste for at møde Gud og stå til regnskab for året, der gik. Jeg vender mig og ser på de romerske vagter, der står og venter.

En af vagterne er meget gammel. Jeg spekulerer på, hvor mange oprør, han har været med til at slå ned. Min egen bedstemor har fortalt mig om den heltemodige Judas fra Galilæa, der for mere end 60 år siden befriede Galilæa for romerne. Det holdt i flere år, indtil romerne kom tilbage med store styrker. Bedstemor fortalte, hvordan en stor by blev brændt ned til grunden, alle mændene blev myrdet, og kvinder og børn blev solgt som slaver. Det var en fejl at lave oprøret i Galilæa. Man skal slå til her i Jerusalem, hvor Gud holder til.

Selv om soldaten er gammel, kan han ikke have været med den gang. Men for 30 år siden, dengang Jesus fra Nazareth drog ind i Jerusalem, kunne han have været med. Min far har fortalt mig om den gang, han lagde palmeblade på vejen, så Jesus kunne ride ind i byen på sit æsel som jødernes konge. Det var rigtigt af Jesus at lave sit oprør inde i templet. Men det var forkert, at han nøjedes med at vælte nogle af vekselerernes boder. Han havde vist håbet på, at Gud ville hjælpe ham med at indføre Guds rige. Det var en fejl - og han blev fanget og korsfæstet som alle de andre, der har gjort oprør mod Rom og ypperstepræsten. Denne gang er vi klogere. Vi ved, at vi kun får Guds hjælp, hvis vi selv tager magten med våben. Og nu er vi parat! Parat til at indføre Guds rige.

Synden er sonet

Jonathan kommer ud af det allerhelligste. Han breder armene ud og solens stråler gnistrer i ædelstenene i hans luksuriøse kjortel og i de 12 stene i brystsmykket. Der stiger et brøl af begejstring op fra templet, paukerne buldrer og brager og præsterne synger en salme. Med et stort selvtilfreds smil skrider Jonathan ud af præsternes gård, igennem kvindernes gård, og nu er han ude i vrimlen i de vantros gård, hvor vagterne slår ring om ham og holder mængden væk. Det er svært for soldaterne at holde de begejstrede og jublende folk på afstand. Alle vil gerne røre ved Jonathan. De tror, det bringer held.

Jeg er med i en lille flok, der trænger sig på. Min lille perfekt slebne skarpe kniv holder jeg parat i højre hånd, mens jeg rækker min venstre hånd frem. Det er svært at se, hvor Jonathan er, men på trods af larmen kan jeg høre bjælderne - de mange hundrede små bjælder på hans kjortel røber ham - og nu får jeg fat i noget tøj så fint og blødt at det kun kan være Jonathans.

Med et hurtigt ryk, trækker jeg Jonathan hen mod mig. Han har ryggen til, og jeg lægger et hurtigt dybt snit henover hans hals. Der kommer ikke en lyd fra ham, men han vakler og synker om.

Forvirringen er total. En kvinde skriger. Flere af vagterne er begyndt at slå på mængden med deres sværd for at skabe plads rundt om den faldne. "Stop morderen!" råber jeg og peger i

retning af de, der flygter mod udgangen. Snart er vi mange, der løber ud og væk.

Det er svært ikke at smile og le højt. Jonathan er død, og Gud har fået sit offer. Synden er sonet. Nu vil vi slå til, hurtigt og hårdt. Når først romerne er ude, starter vores nye liv - i Guds rige, hvor det er Gud, der er kongen.

Hvad skete der i virkeligheden efter mordet?

Mordet på ypperstepræsten skete i år 56. Der gik 10 år før der kom et rigtigt stort oprør. I år 66 slog oprørerne sig sammen og kaldte sig Zeloter - det betyder de, der er opfyldt af Guds geist. Romerne blev fordrevet fra Jerusalem og vendte først tilbage nogle år efter.

Da romerne vendte tilbage, blev templet og Jerusalem jævnet med jorden og de, der ikke nåede at flygte, blev slået ihjel. De sidste zeloter var samlet i forsvaret af Jerusalems fort. De vidste at de ikke kunne vinde og de ville ikke overgive sig. Så de begik selvmord.

Jerusalems ødelæggelse var en katastrofe, der fik afgørende betydning for både jødedom og kristendom.

Læs om de historiske forhold omkring Guds rige og de mange oprør i kapitel 1.

Overblik © og tak

Guds rige er meget vigtigt i kristendommen. Men hvad er det? Det har skiftet betydning mange gange. Så hvad betød det for den historiske Jesus? Hvad betød det for de første kristne? Hvad kom det til at betyde senere hen? Kapitel 1 har fakta om Guds rige, og kapitel 2 har lignelser om Guds rige.

Næstekærlighed er så central i kristendommen, at nogle kristne tror, de kristne har opfundet det og taget patent på det. Men hvad er det? Hvor kommer det fra? Kapitel 3 har fakta, opgaver og myter om næstekærlighed.

Hvem var Jesus? Kristendommen startede med, at den historiske Jesus døde. Kapitel 4 har fakta om Jesus, overblik over myterne og en afsluttende opgave om Jesu død.

Allersidst i bogen finder du forslag til, hvor du kan læse mere.

Denne bog er en revideret udgave af “Myter om Jesus, Guds rige og næstekærlighed” ISBN 978-87-997241-8-5, der kan erhverves på iBooks.

Denne bog er publiceret med NY-NC-SA 2.5 Danmark licens og er let at dele, da den er i PDF. Det må du godt, men du må ikke lave om i bogen eller tage penge for den!

© Peter Arklint 2019. ISBN 978-87-971248-2-6

Tak

Tak til Annette Berg, præst i Vig kirke, for indspark om både Guds rige og næstekærlighed.

Tak til Kaare Schmidt for præcise formuleringer og skarpe spørgsmål.

Tak til Niels Roland for geniale illustrationer.

Guds rige

Hvad er meningen med kapitel 1	Side 8
Israel er Guds rige i de gamle myter	Side 9
Guds rige var besat af Rom	Side 11
Guds rige og Bibelens evangelier	Side 18

Hvad er meningen med kapitel 1?

HVAD ER MYTE, FAKTA OG RELIGION?

1. En myte er i dagligdags tale løgn og digt, noget udokumenteret.
2. En myte i en religion er en fortælling om gudernes bedrifter. For eksempel om hvordan verden blev skabt.
3. Fakta er i dagligdags tale noget virkeligt, noget man kan stole på.
4. Religioner handler om guder, meningen med livet og døden samt om, hvordan man bør opføre sig.
5. Fakta om religioner kan man finde ved at kombinere fagene historie, arkæologi og religionshistorie.
6. Religionshistorie er ikke en eksakt videnskab som fysik og astronomi. Man argumenterer og gætter så godt man kan, men teorierne kan ikke bekræftes ligesom i fysik.

Meningen med dette kapitel er, at du får kendskab til hvad "Guds rige" betød den gang Jesus levede for 2.000 år siden.

Kapitel 1 har disse sektioner:

- **Israel er Guds rige i de gamle myter**

Her får du forklaringen på, hvorfor Jøderne troede at Israel var Guds rige.

- **Guds rige var besat af Rom**

Her kan læse om de mange oprør, der var mod romerne i Israel i starten af vores tidsregning.

- **Guds rige og Bibelens evangelier**

Her står lidt om, hvornår og hvordan Bibelens "bøger" om Jesus er skrevet og om hvordan "Guds rige" fik en ny betydning.

Israel er Guds rige i de gamle myter

DE GAMLE MYTER OM ISRAEL

Du kan finde myterne i Det Gamle Testamente. De har tre vigtige budskaber:

1. Gud lovede landet Israel til Abraham, Isak og Jakob: Dette land skulle tilhøre dem og deres mange efterkommere, israelitterne: Israels 12 jødiske stammer.
Til gengæld skulle de overholde pagten med Gud og lade alle drengebørn omskære.
2. Gud lovede landet Israel til Moses og hjalp ham og israelitterne med at flygte fra Ægypten.
Til gengæld skulle de overholde Guds lov - de 10 bud og mange andre regler.
3. Gud udvalgte David til at blive den første konge i Israel. Med Guds hjælp skabte David et stort og rigt Israel.

De gamle jødiske myter fortæller, at Israel er Guds rige, og at Gud har givet det til jøderne. Myterne blev fortalt igen og igen - og rigtig mange jøder troede på det. Israel er derfor jødernes Hellige Land.

Historierne er skrevet ned i Babylon for næsten 2500 år siden. Babylon var hovedstaden i et stort rige (vore dages Irak), som besatte Israel i 598 f.v.t. Da jøderne forsøgte at gøre oprør, blev Jerusalem ødelagt og den jødiske overklasse deporteret til Babylon.

Den babylonske hersker Nebukadnesar II regnede med, at jøderne så ville glemme alt om deres hellige land. Men jøderne i Babylon holdt fast i deres gamle historier, deres tro på, at de havde en pagt med Gud - og drømmen om at genopbygge Jerusalem.

1. De fik samlet myterne, og de blev skrevet ned:
Gud havde skabt hele verden. Og der var ikke andre guder end ham.
2. Gud havde lovet Israel til jøderne.
3. Til gengæld skulle jøderne overholde Guds lov og ofre til ham.

Da perserkongen Kyros i 539 f.v.t. havde erobret Babylon, gav han jøderne tilladelse til at genopbygge Jerusalems tempel og til at dyrke deres gud der.

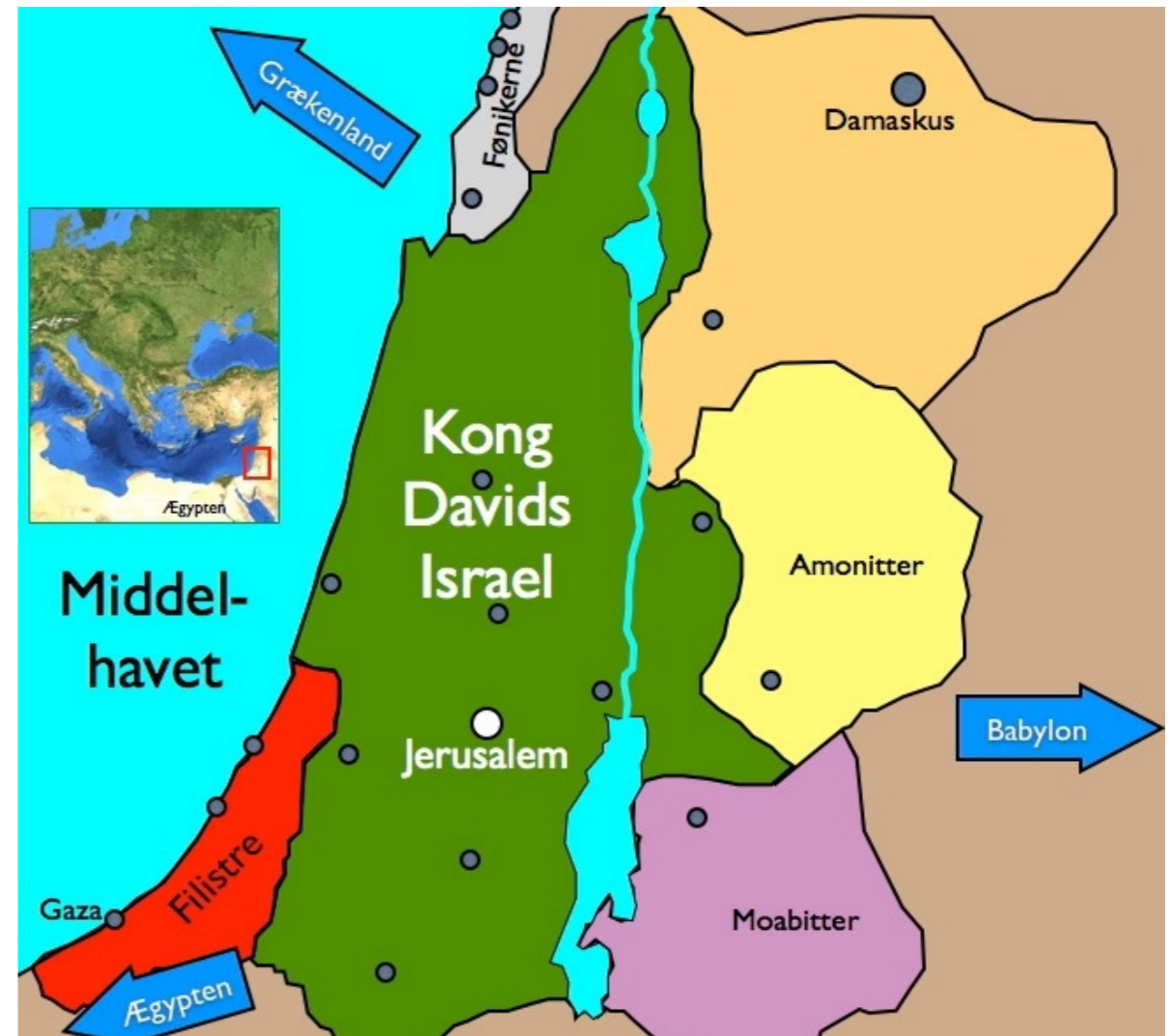
En del af de deporterede jøder rejste hjem til Israel og Jerusalem. De udbredte den nye samling af myter og blev igen overklasse i et Israel, hvor der blev ofret til Gud i templet.

Overklassen mente, at templet skulle være i Jerusalem. Jerusalem var universets centrum og der, hvor man sikrede kontakten til Gud.

Myterne blev redigeret færdig og fik deres endelige form lang tid før romerne besatte Israel. Det er de historier, man kan læse i jødernes hellige bog Toraen. Myterne er sidenhen også nedskrevet i Bibelen og i Koranen.

Du kan læse om de gamle myter i de to første bind af denne serie.

Myten om kong Davids Israel hænger sammen med dette kort over Israel:

Måske så Israel sådan ud for 3.000 år siden. Myten om kong Davids Israel var - og er - meget vigtig i mange jøders selvforståelse.

Guds rige var besat af Rom

Guds rige var noget, oprørske jøder kæmpede for. De kæmpede mod Rom og mod ypperstepræsten. Oplysningerne i dette kapitel kendes fra romerske kilder.

Romerriget

Romerne herskede i et kæmperige. De havde besat landene rundt om Middelhavet og indsat lokale herskere, der skulle betale skat til Rom. Romerne havde en effektiv administration og var grundige med deres optegnelser. Alt vigtigt blev skrevet ned.

Den romerske hær var også meget effektiv. Når der var oprør et eller andet sted, blev det slået ned med hård hånd.

Oprør i Israel

Forskellen mellem rig og fattig blev øget i Israel efter den romerske besættelse fra år 63 f.v.t. De fattige gjorde oprør så tit, at det udviklede sig til en modstandsbevægelse, som romerne og de rige havde deres bøvnl med. Oprørerne opfattede sig selv som Guds straf over de fremmede og deres allierede. En af de mest frygtede oprørsledere var Hezekiah. Han lavede oprør, plyndrede de rige i Galilæa og kaldte sig selv for messias.

Messias betyder “den udvalgte”. I kristendommen er det Kristus, men hos jøderne blev ordet brugt som hæderstitel for store konger som Saul, David og Salomon samt præster og profeter med særlig tæt tilknytning til Gud og Guds straf.

Messias skulle så helst være en efterkommer af David og hans opgave var at genopbygge kong Davids kongerige og genskabe staten Israel.

Kortet viser, at Israel bestod af tre dele:

1. Judæa med Jerusalem, den fine del af Israel.
2. Galilæa, provinsen, udkanten.
3. Samaria var en mærkelig del af Israel. Samaritanerne havde deres eget tempel og adlød ikke præstestyret i Jerusalem. Mange jøder betragtede samaritanere som “ikke-jøder” og mindreværdige.

Herodes, jødernes sidste store konge

Hezekiah nåede ikke at genopbygge noget som helst. Han blev overvundet af en ung, klog og handlekraftig jødisk adelsmand på kun 15 år, der samarbejdede med romerne - Herodes.

Herodes skar hovedet af Hezekiah og reddede den jødiske overklasse i Galilæa for yderligere plyndringer. Efter at have slået oprøret ned drog Herodes til Jerusalem, der havde gjort oprør mod romerne i samarbejde med en fjendtlig magt. Med en stor romersk hær fik Herodes udryddet modstanderne og smidt de fremmede tropper ud af landet.

Den bedrift gjorde ham til konge.

Romerne havde nu fået indsat en loyal hersker. Kong Herodes den Store betragtede sig selv som en ven af den romerske kejser. Han herskede fra år 47 til år 4 før vor tidsregning.

Herodes bygger stort

Herodes er husket for mange ting. Især byggerier.

Der var stor forskel på rig og fattig i Israel. Den romerske besættelse havde gjort det værre. Den rige overklasse i de store byer levede i luksus og overflod, mens de fattige jøder ude i landområderne døjede med hårde skatter og afgifter. De skulle

betale skat til Herodes, til templet i Jerusalem - og oven i det skulle de betale til Rom.

Halvdelen af en bondes udbytte kunne gå til skatter. Hvis en fattig bonde havde lånt penge af en herremand, skulle han betale bøder, når han var bagud med betalingen. Det kunne ruinere en bonde, og så overtog herremanden bondens jord. De fattige mistede deres jord til de rige, og mange jordløse søgte arbejde.

Herodes iværksatte opførelse af nye byer, paladser, borge og teatre. Det gav arbejde til fattige bønder, der var fordrevet fra landbruget.

Mest kendt er hans storslåede ombygning af templet i Jerusalem.

Templet i Jerusalem med den romerske ørn

Jerusalem lå i hjørnet af Romerriget og var Israels religiøse hovedstad. Selv mente jøderne, at Jerusalem var verdens navle med direkte forbindelse til den eneste sande Gud. De afskyede romernes dyrkelse af mange guder og af kejseren som en gud.

Dengang var den jødiske religion en offerreligion. Offerilden brændte konstant i templet, og røgen steg op mod himlen med duft af de ofrede afgrøder, duer og lam.

Præsterne forsikrede folket om, at Gud ville blive utilfreds, hvis der ikke blev ofret til ham - hele tiden.

Herodes udvidede templet for at blive mere populær blandt folket og for at have kontrol med ypperstepræsten. Templet havde nu plads til romerske soldater, og Herodes fik sat den romerske ørn op over templets indgang. Jøderne var - helt usædvanligt - fritaget for at dyrke den romerske kejser som en gud. Men ypperstepræsten skulle to gange dagligt ofre en tyr og to lam til kejseren.

Herodes opnåede meget i sin regeringstid, men han blev aldrig populær blandt jøderne. Han efterlod et land med mange undertrykte konflikter.

Herodes' sønner blev ikke konger

Efter Herodes' død år 4 før vores tidsregning blev landet delt mellem hans sønner. Ham, der fik Samaria og Judæa, var en stor

fiasko og blev afsat af romerne i år 6. Herefter blev området styret direkte af romerne i samarbejde med ypperstepræsten i Jerusalems tempel.

Dengang Jesus og Johannes Døberen levede, kendte de fleste i Galilæa historierne om Judas, der kæmpede for at indføre Guds rige (ikke samme Judas, som forrådte Jesus).

Judas fra Galilæa kæmpede for Guds rige

Judas fra Galilæa var leder af et oprør ved begyndelsen af vores tidsregning. Man sagde, han var søn af "banditten" Hezekiah, som Herodes havde henrettet. Romernes kaldte en oprører mod romerriget en bandit (en bandlyst person).

Judas startede sit oprør, da Herodes den Store døde år 4 før vores tidsregning. Men Judas var meget farligere end de andre banditter, der havde gjort oprør. Judas forenede det at være bandit med en fanatisk tro på, at jøderne ikke måtte tjene andre guder end deres ene Gud. Judas og hans tilhængere kæmpede for at indføre "Guds rige".

Judas mente, det var en hellig pligt at kæmpe for Guds rige. Guds rige ville opstå, når Israel igen var fri for fremmede og syndere. Og i Toraen - den jødiske Bibel - stod historierne om David og de gamle helte, der havde udryddet al modstand og dræbt alle, der ikke levede efter Guds love.

Judas sagde at alle, der samarbejdede med romerne, var modstandere af Guds vilje, og de skulle bekæmpes.

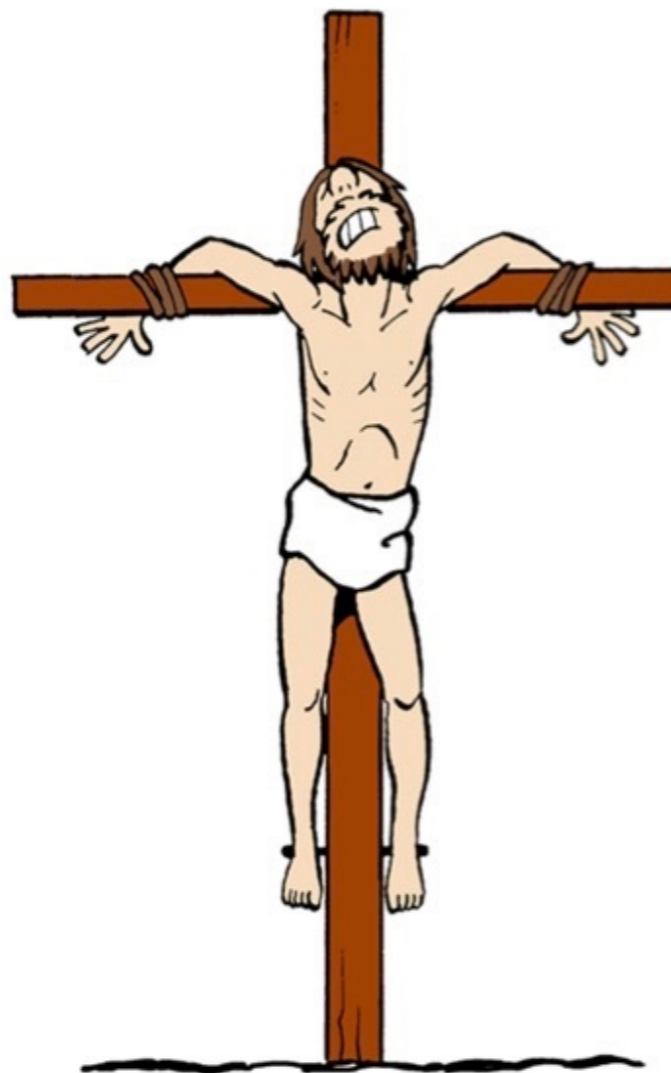
Guds rige skulle startes i Israel

Gud havde selv givet Israel til jøderne, og Judas troede, at Guds rige skulle startes af jøder med en fanatisk tro på deres pligt til at rense Israel for syndere og lovbyggere.

Judas og hans tilhængere erobrede Zippori i år 4. Byen var et militært centrum med et stort våbenlager, så nu havde Judas våben nok til en lille hær. Nogle af Zipporis indbyggere sluttede sig til oprøret. Med en stigende skare af tilhængere lavede Judas guerillakrig i hele Galilæa, hvor han hærgede og plyndrede og lod Guds straf ramme de rige og dem, der var loyale mod Rom. Og nogle gange gav han penge til de fattige. Judas var en slags jødisk Robin Hood, men han troede selv, han var en messias, en ny David, jødernes kommende konge.

Det var en stor succes, lige indtil romerne fik tid til at gøre noget ved sagen:

1. Judas blev fanget og henrettet.
2. Zippori blev erobret og brændt ned til grunden, alle byens mænd blev slagtet, kvinder og børn blev solgt som slaver.
3. Mere end 2000 banditter og sympatisører blev korsfæstet.

Korsfæstelse var dyrt, og romerne brugte det kun, når der skulle sendes et tydeligt signal. Når en oprører blev korsfæstet, var det det samme som at sige:

“Vi slår hårdt ned på banditter, og de får en frygtelig død. Her kan I se, hvad der sker, hvis man vil være jødernes konge!”

Da Zippori blev genopbygget var budskabet forstået. Ikke mere oprør mod Rom fra den kant.

Omkring år 4 blev Judas fra Galilæa henrettet efter næsten 10 års oprør. Hans sønner fortsatte modstandskampen.

Judas var død, men hans ideer levede videre blandt de fattige og var til stor inspiration for alle, der ønskede at blive fri for romerne og deres jødiske medløbere og allierede.

Herodes Antipas styrer Galilæa

Galilæa blev efter Herodes den Stores død ledet i hele 43 år af hans søn, Herodes Antipas. Ligesom sin far iværksatte han store byggerier og startede med genopbygningen af Zippori.

Det var det største byggeprojekt i Galilæa, og alle fattige daglejere må have forsøgt at få arbejde der. Nogle af bygningsarbejderne er formentlig kommet fra landsbyen Nazareth ca. 5 km fra Zippori.

Bygningsarbejderne gik 6 dage om ugen hen til en voksende storby. Byen fik brolagte gader, toetagers murstenshuse, teater og badebassiner med flotte mosaikker. Arbejderne holdt fri om lørdagen, den hellige hviledag. Her kunne de puste ud fra det hårde arbejde hjemme i deres fattige mudderhuse i små bebyggelser i Zipporis omegn.

De var vrede på overklassen, der lod Rom bestemme over Guds land - en overklasse, som lod hånt om Guds lov.

Da Zippori var kommet op og stå igen omkring år 10, byggede Herodes Antipas en flot ny hovedstad i Galilæa i år 20 og gav den navn efter den romerske kejser Tiberius. Desværre blev byen

bygget oven på en jødisk gravplads - med det resultat, at mange jøder ikke ville sætte deres ben i byen. Tiberias blev beboet af romere, grækere og jødisk overklasse.

Overklassen i Tiberias og Zippori levede i luksus og overflod i deres storbyer med op til 40.000 indbyggere. De fattige jøder ude i landområderne sultede.

97% er analfabeter, og de kan lide gode talere

Den rige jødiske overklasse talte græsk, det sprog der blev talt i de romerske besættelser. De fleste bygningsarbejdere kendte derfor også nogle få græske gloser.

Men indbyrdes talte de fattige jøder aramæisk. De forstod kun en smule hebraisk - det sprog som deres hellige bog, Toraen, var skrevet i. Når de hørte de gamle tekster blive udlagt i synagogen af præster

og skriftkloge, skete det ofte på aramæisk. Teksterne var oversat, så alle kunne følge med.

De fattige kunne hverken læse eller skrive, og al kommunikation var mundtlig. Ville man have opmærksomhed og sprede sit budskab, skulle man være en god taler.

Det har Johannes Døberen sikkert været.

Johannes døber og prædiker

De fattige jøder ønskede, at der ville komme en messias - en befrier, en frelser, en konge indviet til Gud. Denne messias skulle smide romerne ud af Israel og indføre Guds rige.

De ønskede sig en konge som kong David, og de ville kalde kongen "Guds søn".

Johannes Døberen blev set som en hellig mand. Han levede nøjsomt og gik højt op i at leve et fromt liv. Samtidig var Johannes meget kritisk over for styret. Han opholdt sig omkring år 28 ved Jordan-floden i Judæa, hvor han døbte og prædikede. De, der blev døbt af ham, tog tilbage for at leve et mere rent liv - eller de blev hos Johannes som disciple.

Johannes prædikede fromhed og omvendelse til et liv efter Guds love. Lovene fra Det Gamle Testamente. Og han ønskede, at Guds rige skulle indføres i Israel. Man ved ikke, hvad Johannes mente med Guds rige - ud over at det var et Israel fri for romere og med en konge, der havde kontakt med Gud, ligesom den legendariske kong David. Hverken ypperstepræsten i Jerusalem eller Herodes Antipas i Tiberias brød sig om Johannes. Det var kun et spørgsmål om tid, før han ville blive fanget og henrettet.

Jesus blev discipel hos Johannes

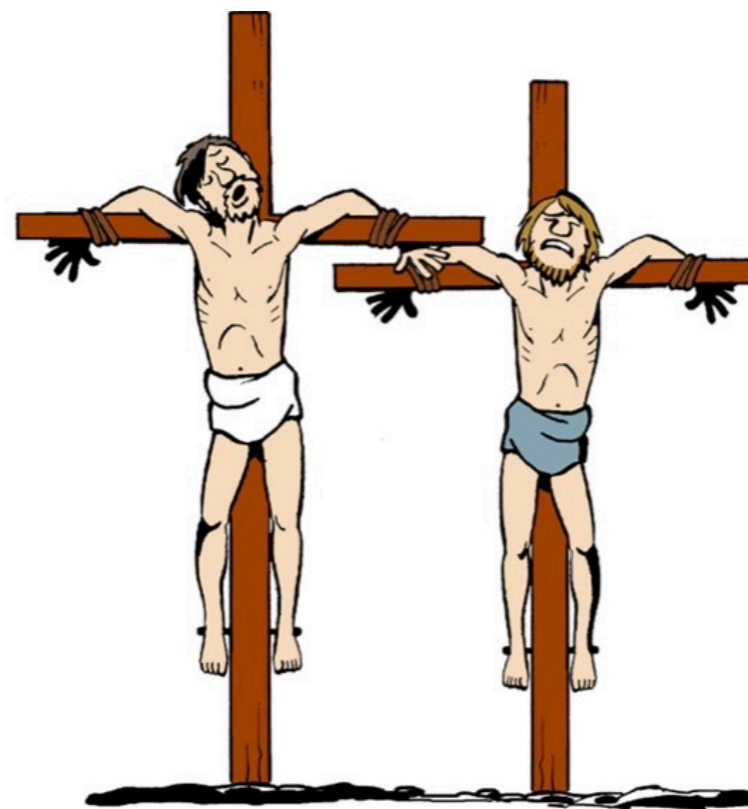
Jesus fra Nazareth var blandt de mange, der opsøgte Johannes for at høre på ham og blive døbt. Jesus var formentlig en fattig

daglejer, der tjente penge ved byggerier. Han kom fra Nazareth, en lille flække i omegnen af Zippori.

Jesus blev discipel af Johannes og tilbragte en periode i ørkenen. Måske var han alene og fastede, bad til Gud og mediterede - måske var han sammen med Johannes og de andre disciple.

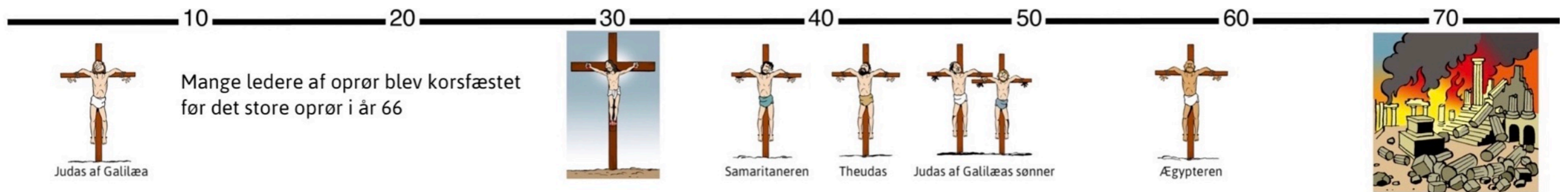
Da Johannes blev arresteret og henrettet, begyndte Jesus selv at prædike budskabet om at leve et fromt liv og indføre Guds rige i Israel.

Jesus blev korsfæstet omkring år 33, få år efter han havde mødt Johannes. I de følgende år kom der mange oprør og henrettelser.

To sønner af Judas af Galilæa gjorde også oprør. De blev korsfæstet i år 46

Et stort oprør startede i år 56 og havde en kortvarig succes.

Oprøret endte med Jerusalems ødelæggelse

Der var mange religiøse sekter omkring Jerusalem. Nogle af dem mente, at ypperstepræsten var en forræder, som forrådte Guds udvalgte folk for penge og magt. De syntes, hans tilstedeværelse var en fornærmelse mod Gud. En byld i landets navle, en byld, der skulle skæres ud.

Læs "Mordet på ypperstepræsten" i starten af bogen.

Ypperstepræsten i Jerusalem blev myrdet af oprørere i år 56. De forskellige grupper af oprørere slog sig sammen i år 66 og kaldte sig zeloter - "de, der er fyldt med Guds gejst". Og zeloterne befriede Jerusalem for romerne. Først i år 70 lykkedes det romerne at generobre Jerusalem. Byen og dens tempel blev ødelagt. Alle indbyggere, der ikke nåede at flygte, blev slået ihjel. Zeloterne forsvarede Jerusalems fort mod overmagten indtil de opgav og begik selvmord.

Det var en katastrofe for jøderne. Deres helligste by var nu jævnet med jorden, og romerne forhindrede dem i at genopbygge templet.

Uden templet i Jerusalem kunne deres tro ikke fortsætte som en offer-religion. Der opstod efterhånden en ny form for jødedom uden ofringer. I den moderne jødedom er loven og overholdelse af Guds bud det vigtigste.

Men de troede stadigvæk, at Israel var deres land, fordi Gud havde lovet dem det - og at de nok skulle få det tilbage.

Guds rige og Bibelens evangelier

Jerusalem havde en menighed af kristne folk, der troede, at Jesus var Guds søn, som var genopstået fra døden. Efter år 70 var alle kristne ledere, der havde kendt Jesus, døde.

Der var også opstået kristne menigheder i andre byer og lande, og de fik et stigende behov for at få historierne om Jesus skrevet ned.

Mange år efter

Historierne om Jesus og hvad han sagde om Guds rige blev genfortalt mundtligt og omtalt i breve og andre småskrifter. Senere blev det skrevet ned og samlet i evangelierne i Det Nye Testamente. Evangelierne er altså ikke øjenvidne-beretninger, men bygger på mundtlige og skriftlige kilder. Man kender kun nogle af disse kilder.

Evangelierne er små selvstændige bøger. "Evangelie" er græsk og betyder "god nyhed". Der blev skrevet en del af disse "gode nyheder" om Jesus, men kun fire indgår i Det Nye Testamente.

Vi ved ikke med sikkerhed, hvilke personer eller grupper af personer, der har skrevet dem, men forfatterne kaldes Markus, Matthæus, Lukas og Johannes.

Markus skrev omkring år 70, altså samtidig med at Jerusalem blev ødelagt og næsten 40 år efter Jesus døde. Matthæus og Lukas skrev omkring år 95, og til sidst skrev Johannes omkring år 110.

Hvornår kommer Guds rige?

I starten kunne Guds rige opstå, mens man levede.

I Markus Evangeliets kapitel 1 og 9 kan man læse, at “Guds rige er nær” og at det kommer i deres livstid. Oversat til nutidigt sprog, står der:

- Efter Johannes Døberen var blevet sat i fængsel, kom Jesus til Galilæa og sagde: “Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på Guds gode nyheder!”
- Og han sagde til dem: “Nogle af jer, der står her, vil leve længe nok til at opleve, at Guds rige er kommet - og det bliver stort!”

Efter katastrofen i Jerusalem ville de kristne lægge afstand til oprørerne, så Guds rige måtte ikke handle om oprør mod Rom. Guds rige måtte derfor være noget andet end et rige her og nu.

Jesus havde sagt, at Guds rige ville opstå inden for nær fremtid. Men da dem, der havde kendt Jesus, nu var døde, var der ingen at spørge om, hvornår det ville komme. Så fandt man på en anden forklaring.

Guds rige blev til noget, man oplever efter døden.

3 lignelser om Guds rige

Hvorfor brugte Jesus lignelser?

Side 21

Hvad betyder lignelserne?

Side 27

Hvorfor brugte Jesus lignelser?

HVAD ER EN LIGNELSE?

- 1. En lignelse er en sammenligning, man bruger i sin fortælling for at gøre meningen tydelig. Den skal være kort og præcis.**
- 2. Man bruger ordet lignelse om mange historier, som Jesus skal have fortalt - også selvom de ikke altid er så korte og præcise.**
- 3. Disse fire lignelser er fra vores tid, dem har Jesus ikke fortalt:**
 - * Gammel kærlighed er som fyrværkeri - gå aldrig tilbage til en fuser.
 - * Religion er som en penis - det er OK at du har en og er stolt af den; men lad være med at trække den frem i tide og utide - især når der er børn tilstede.
 - * Min kæreste er som en mobiltelefon - trykker jeg på den forkerte knap, mister jeg omgående forbindelsen.
 - * Livet er en gave; men du skal selv pakke den ud.

Det store oprør i Jerusalem i år 66 foregik 30 år efter Jesus var død. Oprøret handlede om at skabe Guds rige i Israel. Jesus har sikkert også beskæftiget sig med Guds rige, for det var noget mange jøder talte om dengang. Og Guds rige er nævnt mange gange i Bibelens fortællinger om Jesus.

På de følgende sider ser vi nærmere på tre udtalelser om Guds rige, som er tillagt Jesus:

1. Guds rige er som surdej. Når kvinder ælter dej til brød med surdej, vil det gennemsyre hele brødet og få det til at hæve.
2. Guds rige er som et sennepskorn. Det lille frø gror til en stor busk, der giver læ til fuglene.
3. Det er sværere for en rig at komme ind i Guds rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje.

Den gang forstod folk straks meningen, for der blev sammenlignet med ting fra hverdagen. Lignelserne kan være svære at forstå i dag, hvor tingene ikke er så dagligdags.

Den historiske Jesus har formentlig været fattig og analfabet, men han har højst sandsynligt været en god taler, der benyttede sig af medrivende klare lignelser.

Lignelsen om surdejen

- *Guds rige er som surdej. Når man ælter dej til brød med surdej, vil det gennemsyre hele brødet og få det til at hæve.*

Forklaring: Hvad er surdej?

Det er ligesom gær.

Man kommer gær eller surdej i dejen, hvis man vil have brødet til at hæve og blive luftigt.

Før man opfandt gær til at komme i dejen, blev meget brød lavet med surdej. Det giver en lidt sur smag.

Brød lavet uden hævemiddel - uden surdej - blev kaldt usyret brød.

I dag bruger mange bagere og kokke surdej i stedet for gær. De synes, det giver et bedre brød.

Man kan selv lave en surdej. Du kan finde mange opskrifter på nettet.

Spørgsmål: Hvad synes du lignelsen siger om Guds rige?

Lignelsen om sennepsfrøet

- *Guds rige er som et sennepskorn. Det lille frø gror til en stor busk, der giver læ til fuglene.*

Forklaring: Jesus opholdt sig ofte ved Genesaret sø. Her var - og er stadig - mange sennepsplanter. Om foråret er grøftekanter og bjergskråninger helt gule af smukke sennepsblomster.

Sennep blev brugt til krydderi, olie og medicin. Planten kan blive til en busk eller endda et lille træ på 1,5 m.

Sennep voksede og bredte sig som ukrudt. Derfor plantede man det ikke i haver, men lod det vokse og brede sig i mere afsides egne.

Når planterne tørrede ud om sommeren var de mange planters grene blevet til et krat - og i krattet kunne fuglene søge ly.

Spørgsmål: Hvad synes du lignelsen fortæller om Guds rige?

Lignelsen om kamelen og nåleøjet

- *Det er sværere for en rig at komme ind i Guds rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje.*

Forklaring: Kamelen er et stort dyr. Den kaldes "ørkenens skib", fordi den blev brugt til transport af varer og mennesker, dengang historien blev fortalt.

Nåle og synåle havde man i de fleste familier. Synålen har et lille hul, et øje, man kan trække en tråd igennem. Tråden kan så sys ind i klæde og stof.

Alle kunne forstå, at det er meget svært at få en kamel igennem et nåleøje.

Spørgsmål: Hvad synes du lignelsen siger om Guds rige?

Vil du læse de tre lignelser i Bibelen?

Surdejen

I Det Nye Testamente finder du lignelsen om surdejen i to udgaver, der er meget ens:

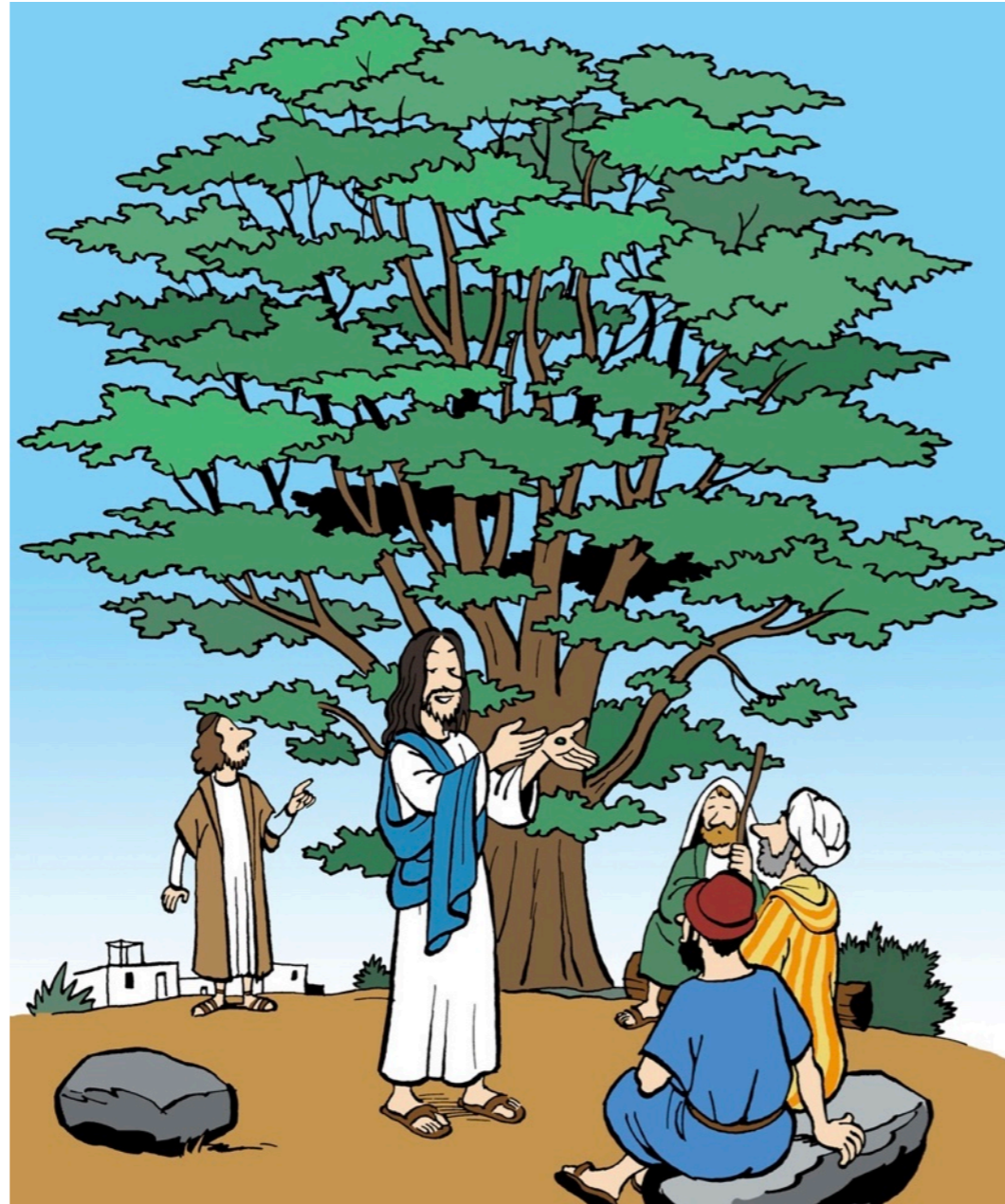
- Matthæus Evangeliet, kapitel 13 vers 33
- Lukas Evangeliet, kapitel 13 vers 20

Sennepskornet

Du finder lignelsen i tre udgaver, og de er forskellige:

- Markus Evangeliet, kapitel 4 vers 30-32
- Matthæus Evangeliet, kapitel 13 vers 31-32
- Lukas Evangeliet, kapitel 13 vers 18

Markus skrev sin udgave først. Her bliver sennepsfrøet til en stor plante og fuglene kan bygge rede i dens skygge.

Matthæus og Lukas har nok læst Markus, men troede, at sennepstræet er et helt træ, hvor fuglene kan bygge rede i dets grene. Måske har de aldrig set et sennepstræ, for et sennepstræ er en busk og bliver ikke så stor som træet på tegningen.

Kamelen og nåleøjet

Denne lignelse findes i tre udgaver, der er ret ens:

- Markus Evangeliet, kapitel 10 vers 25
- Matthæus Evangeliet, kapitel 19 vers 24
- Lukas Evangeliet, kapitel 18 vers 2

Hvad betyder lignelserne?

HVORDAN TOLKER DU LIGNELSERNE?

1. Guds rige er som surdej. Når man ælter dej til brød med surdej, vil det gennemsyre hele brødet og få det til at hæve.
2. Guds rige er som et sennepskorn. Det lille frø gror til en stor busk, der giver læ til fuglene.
3. Det er sværere for en rig at komme ind i Guds rige, end for en kamel at komme igennem et nåleøje.

En tolkning siger meget om den, der tolker. Den viser, hvem man er, og hvad man ved og synes.

Læs på de følgende sider hvordan fem forskellige personer fra forskellige tider tolker de tre lignelser om Guds rige. Tolkningerne kommer i denne rækkefølge:

1. Guds rige betyder, at **Gud er konge i landet** og alle i riget følger hans love. Den gang Jesus levede, betød det at Gud skulle være konge i Israel og at romerne ikke hørte hjemme der.
2. Guds rige er i **himlen**. Du kan komme derop, når du er død, hvis du har været god. Ellers kommer du ned i helvede.
3. Guds rige er i **fællesskabet**. Det er noget, man oplever imellem mennesker, når man har stærke fælles oplevelser.
4. Guds rige er **inden i dig**. Det er en oplevelse af indre styrke, sandhed og lykke. Den gør, at du oplever verden som smuk og meningsfuld.
5. Guds rige er **overalt**. Alting stråler af Guds lys. Man skal bare lukke sit hjerte op og mærke det.

Tolkning 1: Gud er konge i landet

Forestil dig en mand, der står på vejen mod templet i Jerusalem i år 50. Det er midt på dagen en lørdag, helligdagen. Hans hjælpere holder øje med om der er soldater eller præster i nærheden.

Mander taler til en gruppe forbipasserende.

Han siger:

“Gud skal være konge i Israel, og alle i riget skal følge hans love. Israel skal igen være Guds rige, som det er blevet lovet os, og ligesom det var under kong David. Så romerne skal ud.

Modstanden mod romerne er lille lige nu, men ligesom et lille sennepskorn vokser til en stor busk, vil modstanden vokse sig stor. Og ligesom surdej gennemsyrer brødet og får det til at hæve, vil Guds rige igen gennemsyre hele landet og få Israel til at hæve sig og blive stort.

Tror I de rige vil kæmpe sammen med os? De rige, der udnytter os og samarbejder med romerne? Nej - de hører sammen med romerne og hører ikke til i Guds rige. Det er sværere for en rig at følge Guds love end for en kamel at komme igennem et nåleøje!”

Spørgsmål: Synes du manden fik brugt alle tre lignelser på en overbevisende måde?

Tolkning 2: Guds rige er i himlen

Forestil dig en præstegård i 1912 i en større by i Danmark uden for København. Præsten er en af byens spidser og ridder af Dannebrog. Han er imod stemmeret til kvinder og er kandidat til Folketinget for de Konservative. Han taler til sine konfirmander:

“Guds rige er i Himlen. I kan komme i Himlen, når I dør, hvis I gør Jeres pligt og tjener Gud, Konge og Fædreland. Det gør I ved at passe den plads i samfundet, som I har fået tildelt. Er man født som bonde, skal man dyrke jorden og adlyde sine foresatte. Er man er født ind i en købmandsfamilie, bør man lære handel. Og hvis man er født ind i en fin familie, skal man være parat til at tage et stort ansvar.

Vi har alle en plads her i livet. Den skal vi respektere og gøre vores bedste for at udfylde og tjene Gud, konge og fædreland. Men er I syndige og oprørske, så kommer I lige lugt ned i Helvede!

Der er mange fristelser for unge mennesker. Måske synes I, at de løsagtige unge kvinder, der går på nattesjov, bruger rød læbestift, danser og drikker spiritus er værd at være sammen med? Men det siger jeg Jer - hold Jer på dydens smalle sti. Ellers vil I brænde i Helvede til evig tid!

Gør man sin pligt og holder sig på dydens smalle sti, så går det som med det lille sennepskorn, der bliver til et stort træ, hvor

fuglene kan bygge rede. Man udfylder sin opgave i livet og belønnes med en plads i Guds rige oppe i Himlen.

Ligesom surdejen gennemsyrer dejen og får den til at hæve, vil Jeres tro gennemsyre hele Jeres liv og give det mening, trøst og fylde. Det vil være et sandt og rigt liv, hvor I tjener Gud, Konge og Fædreland. Og den rigdom er meget mere værd end guld, for det står skrevet, at det er sværere for en rig at komme i Guds Rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje!”

Sprøgsmaal: Synes du præsten fik brugt alle 3 lignelser på en overbevisende måde?

Tolkning 3: Guds rige er i fællesskabet

Forestil dig en dansk håndboldtræner i en kristen idrætsforening i 2017. Hun har samlet sine spillere i starten af det nye år og siger:

“Guds rige er noget, man oplever imellem mennesker, når man har stærke fælles oplevelser. Og fælles stærke oplevelser kommer, når man giver sig selv fuldt ud - og hjælper de andre til at give sig selv fuldt ud.

Se på Norges landshold i kvindehåndbold! Fra 2001 til 2016 havde de unge kvinder et sammenhold og et samspil, der gav dem mange lykkelige og stærke oplevelser. Det startede som et lille sennepskorn, men voksede og bredte sig. Først var der en, der tog ansvar og gav sig fuldt ud. Hun gjorde de andre bedre.

Det er ligesom surdej i dejen - det kom til at gennemsyre hele holdet og holdet hævede sig op til at blive verdens bedste! De gjorde allesammen hinanden bedre - de vidste hvordan de andre tænkte og hvad deres stærke sider var!

Og der var ingen på holdet, der var mere værd end de andre. I ved fra Bibelen, at det er sværere for en rig at komme ind i Guds rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje. Og det var bare endnu sværere for en, der ikke var teamplayer at komme på holdet.

Spørgsmål: Synes du håndboldtræneren fik brugt alle 3 lignelser på en overbevisende måde?

Tolkning 4: Guds rige er inden i dig

Forestil dig en dansk mental-coach i 2018, der underviser på et dyrt kursus for virksomhedsledere. Han siger:

“Guds rige er en oplevelse af indre styrke, sandhed og lykke. Psykologen Maslow undersøgte en række meget kreative og selvstændige personligheder, som han kaldte “selvaktualiserede”. De havde allesammen mange højdepunktoplevelser: stærke naturoplevelse og oplevelsen af at være fuldstændig rolig, lykkelig og spilvågen, mens de lavede en opfindelse, udførte en hjerneoperation, spillede musik eller gennemførte vigtige beslutninger i deres virksomhed.

Oplevelsen af Guds rige inden i dig starter som et lille sennepskorn, der vokser sig stort til højdepunktoplevelserne gennemsyrrer hele dit liv. Ligesom surdej gennemsyrrer dejen og får brødet til at hæve, gennemsyrrer oplevelsen af mening, lykke og skønhed hele din bevidsthed og hele din krop.

Hvordan kommer man i gang? Motion, musik og meditation virker altid! Og så skal man have evnen til at give slip! Give slip på sine tanker, give slip på sine bekymringer og give slip på sin tro på, at det vigtigste af alt er penge.

Brug din indre styrke og lykke til at motivere og støtte dine medarbejdere, så de også oplever ro og lykke og fremgang i arbejdet. Drop troen på, at en virksomhedsleder kun skal tjene

penge. Husk at det er sværere for en rig at komme ind i Guds rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje!”

Spørgsmål: Synes du han fik brugt alle tre lignelser på en overbevisende måde?

Tolkning 5: Guds rige er overalt

Forestil dig en præst i 2020, der underviser sine konfirmander. Hun siger:

“Jesus fortalte, at det kan være sværere for en rig at komme i Guds rige end for en kamel at komme igennem et nåleøje.

Hvordan hænger det sammen? At være rig er normalt HERLIGT... men den rigdom, der er ‘skadelig’ ... både fysisk og sjæleligt ... det er den, der isolerer, begrænser, udelukker eller fremmer DET MINDRE GODE.

Vi skal hellere ha´ fat i den rigdom, der forener, åbner hjerter, spreder samhørighed-accept-forståelse-dialog etc. Når vi er i det skadelige rigdoms-hamsterhjul, så kan vi have svært ved at mærke de dybere værdier.. længslen ... forbundetheden ... hjertevejen.... vi bli´r måske hellere i vores overflade-intellekt- ego... og dét kan fremme mange sygdomme på alle planer... også i naturen. For Gud findes der ingen forskansning, eller andet, der ikke kan blive berørt, åbnet, elsket, genoprettet.... den

guddommelige kerne er allerede indbygget i alt levende.... uanset hvor langt fra den, vi får bevæget os, eller hvor meget vi end får lukket ned for den eller slukket den, så kan Gud overvinde alle afstande og fastlåst-heder.

For frøet til Guds rige er allerede indpodet i os. Det ligger i vores DNA. Vi forbinder os med det via åndedrættet, via hjertet og via bevidstheden. Jo bedre vækstvilkår, vi giver 'frøet', jo bedre vil det spire. Vi vil opdage, at det allerede er der... og hvor kraftfuldt og virksomt og forvandlende, det er. Ligesom sennepsfrøet i Jesu lignelse vil det vokse fra noget meget småt til noget stort, der breder sig. Og jo mere det vokser, jo mere vil vi erfare Guds rige.

For Guds rige er som en surdej, der gennemsyrer brødet og får det til at hæve. Surdejen er allerede i verden. Gud har tilført verden sin surdej! Vi er hægtet på den ene samme ÅND, uanset om vi er kristne eller muslimer eller ateister eller gule eller røde eller hvide... mand eller kvinde... barn eller voksen... og det er det fælles og enheden, der vil gennemsyre det hele... vi er på vej samme sted hen... når Gud bli'r alt i alle. Og det er den surdej, vi skal lægge mærke til (smage) og erfare overalt, hvor vi færdes... det er den, der gør hele forskellen.”

Spørgsmål: Synes du hun fik brugt alle 3 lignelser på en overbevisende måde?

Din konklusion

Hvem af de 5 personer, er du mest enig med?

Hvad er "Guds rige" for dig?

Hvad er det i din familie, i din gruppe eller på din skole?

Husk - det er OK at tage bidder af andres forklaringer med i din egen fortolkning. Du behøver ikke bruge de tre lignelser, og det er mere end OK at samarbejde med andre om at beskrive Guds rige!

Næstekærlighed

Hvad er meningen med kapitel 3?	Side 31
Hvem er din næste?	Side 32
Hvad er kærlighed?	Side 33
Tilgiv dem der krænker dig	Side 38
Hjælp din næste i nød	Side 42
Opgaver om næstekærlighed	Side 44

Hvad er meningen med kapitel 3?

Meningen med de 5 sektioner i kapitel 3 er, at du kan få kendskab til tanker om kærlighed, der stammer fra de store kulturer, der påvirkede Israel for 2.000 år siden. Og at du får mulighed for at danne din egen mening om næstekærlighed.

Hvad betyder ordet “næste” og hvad ordet “kærlighed”?

Det kan du læse om i sektionerne:

1. Hvem er din næste
2. Hvad er kærlighed

Næstekærlighed er vigtig i kristendommen. De kristne taler meget om det, og i Det Nye Testamente står der klart, hvor vigtigt det er:

- En af de skriftkloge kom hen og spurgte Jesus: “Hvilket af Guds budskaber er det vigtigste?” Jesus svarede: “Det vigtigste budskab er: ‘Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind og af hele din styrke.’ Så kommer: ‘Du skal elske din næste som dig selv.’ Ingen andre budskaber er vigtigere end de to.”

Man skulle tro, der er rigtig mange myter om næstekærlighed, når det er så vigtigt. Men der er ikke ret mange myter, hvor man direkte får at vide, at de handler om næstekærlighed.

Hvis man tænker sig om rigtig længe, kan man få alle myterne til at handle om næstekærlighed. Men det er ikke meningen med dette kapitel. Her får du nogle klare eksempler, hvor det er let at finde næstekærligheden.

Det er fortællinger om to måder at vise næstekærlighed. Dem finder du i disse to sektioner:

3. Tilgiv dem, der krænker dig
4. Hjælp din næste i nød

Kapitler slutter med en sektion, hvor du selv må finde svarene:

5. Opgaver om næstekærlighed

Hvem er din næste?

DU SKAL ELSKE DIN NÆSTE SOM DIG SELV...

1. Udtrykket bruges i de danske oversættelser af Bibelen. Det er først brugt i Det Gamle Testamente.
2. I Det Gamle Testamente står der en masse love og regler for, hvordan man bør opføre sig - blandt andet De 10 Bud.
3. Der er regler for, hvordan man behandler sine nærmeste. Her bruges ord som “næste”, “broder”, “nabo” og “landsmand”.
4. Der er også regler for, hvordan man behandler fremmede og fjender. Og der er regler for, hvordan man behandler dyr og trælle.
5. Den meste berømte regel står i 3. Mosebog, kapitel 19 vers 18: Du skal elske din næste som dig selv.

Næste betyder “nærmeste”, “broder”, “nabo” eller “landsmand” - den som man er fælles med noget om.

Hvem er din næste? Din familie og dine nærmeste venner? Eller alle mennesker i den del af landet du bor i? Er det dem med samme hudfarve som dig selv? Eller dem der taler samme sprog som dig? Eller er det alle mennesker i hele verden?

De jøder, der gjorde oprør mod romerne for 2.000 år siden, var overbevidst om, at romerne ikke var deres næste. Romerne var deres fjender. Og de rige jøder, der samarbejdede med romerne, var heller ikke deres næste.

Faktisk mente ganske mange, at deres “næste” var de jøder, der fulgte Guds lov, som står i Det Gamle Testamente. De andre var “urene”.

I Israel var der tre landsdele: Judæa, Galilæa og Samaria. De, der boede i Samaria fulgte ikke helt de samme love og regler, som dem i Judæa. Derfor var der mange jøder, der ikke syntes at folk fra Samaria var deres “næste”.

I sektion 4 finder du en berømt fortælling om Jesus, hvor han svarer på spørgsmålet “hvem er din næste”. Her svarer Jesus, at en samaritaner, der hjælper dig, når du har hårdt brug for det, er din næste - mens den jødiske præst, der ikke hjælper dig, ikke er din næste.

Er din næste en, der opfører sig venligt og ordentligt?

Hvad er kærlighed?

ER DET NOGET FYSISK ELLER NOGET MED FØLELSER?

1. I daglig tale betyder “at elske” at have samleje med en anden eller at nære kærlighed til nogen eller noget.
2. I Bibelen betyder det ikke “samleje”. Samleje beskrives med ord som: han “gik ind til” eller “lå med”.
3. I Bibelen kan kærlighed også betyde betyde respekt og loyalitet over for en autoritet.
4. Spørgsmålet må så være: “Hvad er det at føle kærlighed?” Og det er der rigtig mange forklaringer på.

Hvor mange sange, film og bøger kender du, der handler om kærlighed?

De fleste sange handler om kærlighed. Det er for det meste kærlighed mellem to mennesker, der synges og fortælles om. Sådan har det altid været i de fleste lande og kulturer.

Men ordet kærlighed kan også handle om respekt og loyalitet over for en autoritet. Det kan for eksempel være forholdet mellem

- børn og forældre
- elev og lærer
- borgere og konge
- mennesker og guder

Ordet kærlighed kan derfor betyde mange ting - man er nødt til at kende sammenhængen, ordet bliver brugt i. Man skal vide, hvad det er for tid og hvad det er for et samfund, det handler om. Ellers digter man man bare sin egen virkelighed ind de historier, man hører og læser.

På de næste sider får du en kort beskrivelse af historien om kærlighed i nogle meget gamle, men spændende tider og lande.

Kærlighed i det gamle Israel

For 3000 år siden var der bronzealder i Mellemøsten.

Området, som blev til Israel, bliver ofte omtalt som “Kanaans land”. Her var der mange forskellige stammer og folkeslag. Der var både fastboende og omvandrende stammer.

“Kærlighed til guderne og stammen” handler først og fremmest om tillid, loyalitet og respekt. Respekten for stammen viste man ved at følge regler og traditioner og ved at adlyde stammens leder. Guder var der mange af - en hel familie med far og mor som de øverste. Far-guden hed El og mor-guden hed Ashera. El havde skabt verden, og Ashera havde født alle de andre guder. De kvindelige guder tog sig mest af familie, lykke, fødsler og sex.

El og Asheras søn Baal hjalp med frugtbarhed blandt dyrene og sejr i krig. En anden søn, Jahve, kom til lidt senere. Jahve var oprindelig en krigsgud, der boede på et bjerg, men endte med at blive den dominerende gud.

Det var almindeligt, at en by havde sin favorit blandt guderne og havde indrettet en særlig offerplads eller et tempel til guden. Man ofrede til en gud, når man ville have gudens hjælp. Ville man have hjælp til noget meget stort og vigtigt - som krig - ofrede man noget dyrebart, endda mennesker.

Ved overgangen fra bronzealder til jernalder skete der store omvæltninger. Byerne i Kanaans land blev samlet i staten Israel, og Jahve blev statens gud.

Det var en lang proces. En vigtig milepæl i denne udvikling var da Israel blev besat, og overklassen blev tvunget til at bo i Babylon i flere hundrede år. Da overklassen fik lov til at vende hjem til Israel igen, havde de samlet beretninger til Toraen, en lov- og lærebog om, hvordan Jahve havde skabt verden og var den eneste gud. Jahve havde erstattet El, og arvet nogle af hans egenskaber. I Toraen bliver guden nogle gange kaldt El og nogle gange Jahve.

Alle andre guder var falske afguder - og Baal var den værste. Og det med at ofre mennesker blev beskrevet som noget, der kun havde med Baal at gøre. Det blev strengt forbudt at ofre mennesker.

Ofringerne var den vigtigste gudsyndelse og blev sat i system. Det foregik især i templet i Jerusalem.

Hvad har ofringer med kærlighed at gøre? Og hvad har loyalitet mod herskeren i staten med kærlighed at gøre?

I dag kan det virke som vidt forskellige ting, men både respekt, loyalitet og ofringer blev opfattet som udtryk for kærlighed til autoriteten.

Når du læser eller hører om kærlighed i Bibelen, kan det betyde mange forskellige ting. I Toraen (der er blevet til Bibelens Gamle Testamente) står at man skal “elske sin næste” - men det kan altså betyde alt muligt. Så prøv at få sammenhængen med. Ellers er det ikke til at finde ud af, hvad der var meningen.

Toraen blev udviklet i et land, der lå midt på karavanevejene mellem store riger i Østen og Vesten. Der har været rig mulighed for at få inspiration og gode ideer udefra. Derfor er det vigtigt at vide lidt om, hvad kærlighed betød i andre kulturer.

Kærlighed i de store kulturer

Der har været - og er - mange forskellige kulturer. Og de har alle deres egen tilgang og forståelse af kærlighed. Overalt er kærlighed blandt det vigtigste i livet. Og der er et væld af guder, som hjælper med kærligheden.

Kender du de gamle store kulturer? Den ældste kendte kultur holdt i 3.000 år - det er Ægypten. Kærlighed må have været noget stort og vigtigt, for blandt landets mange guder hørte Bastet og Hathor til de allervigtigste. Og de hjalp begge med kærligheden:

- Bastet er gudinde for kærlighed og glæde. Hun er en af de mildeste og venligste af Ægyptens guder. Bastet har kvindekrop og kattehoved. Hun tager sig af frugtbarhed og erotik og hjælper ved svangerskab og fødsel.
- Hathor er gudinde for kærlighed, livsglæde, sang, dans og musik. Hun styrker kvindelig seksualitet og omsorg. Hathor er en kvinde med kohorn eller kohoved.

Efter Ægypten kom de tre store "klassiske" kulturer: Kina, Indien og Europa. Der var karavaner mellem kulturene, og de bragte handelsvarer og nye tanker med sig.

Kina

Konfutse var embedsmand og filosof i Kina 500 år f.v.t. Han mente, at det er vigtigere at have en god dømmekraft og være et godt eksempel for andre end at leve efter en masse regler. Alligevel er hans eksempler og udtalelser bevaret som et helt system af leveregler, der har haft meget stor betydning for, hvordan Kinas embedsmænd har tænkt og handlet lige siden.

Her er tre ordsprog om kærlighed, medfølelse og respekt, som tillægges Konfutse:

- Det er let at hade, og det er svært at elske. Alle gode ting er vanskelige at opnå, og dårlige ting er meget nemme at få.
- Visdom, medfølelse og mod, det er de vigtigste dyder.
- Uden følelse af respekt er mennesker ikke bedre end æsler.

Konfutse mente at man skulle vise størst kærlighed til sine nærmeste og til autoriteterne. Andre kinesiske filosoffer mente, at kærlighed er universel og skal vises til alle. Det beskrives i dette smukke kinesiske ordsprog:

- Der, hvor kærligheden ender, starter venligheden.
Der, hvor venligheden ender, starter sandheden.
Der, hvor sandheden ender, starter retfærdigheden.
Og der, hvor retfærdigheden ender, starter ritualerne.

Indien

I Indien var kærlighed noget universelt. Personlig kærlighed blev opfattet som koncentreret universel kærlighed. Kærlighed, sex og nydelse hang sammen og var en vigtig del af livet, beskrevet allerede 300-400 f.v.t i den erotiske lærebog Kama Sutra.

Buddha er en berømt indisk vismand fra omkring 500 f.v.t. Her er fire ordsprog om kærlighed som tillægges Buddha:

1. Ægte kærlighed fødes af forståelse.
2. Had stoppes ikke af had, kun af kærlighed.
3. Du kan gennemsøge hele universet efter nogen, der fortjener din kærlighed og omsorg mere end dig selv, men den person findes ikke. Du fortjener selv din kærlighed og omsorg lige så meget som alle andre i hele universet.
4. Hvis du virkelig elskede dig selv, kunne du aldrig skade en anden.

Buddha tillægges også samlingen af **24 ord** og begreber som er en vigtig del af indisk visdom og beskriver, hvad der er vigtigt og bestandigt for mennesker. Kærlighed, barmhjertighed, medfølelse og tilgivelse er med på listen.

De 24 ord er brugt i mange sammenhænge og er en del af teksten på over 30 store søjler som kejser Ashoka fik sat op i sit

enorme rige omkring 250 år f.v.t. Ordene er repræsenteret af hjulet i det indiske flag i dag. Hjulet har en eger for hver af de 24 ord. Nogle af ordene er lettere at forstå end andre.

Kærlighed
Mod
Tålmodighed
Fred (i sindet)
Storsind
GodhedTro
Mildhed
Uselviskhed
Selvbeherskelse
Opofrelse
Sandfærdighed
Retskaffenhed
Retfærdighed
Barmhjertighed
Enkelhed
Ydmyghed
Trofasthed
Medfølelse
Åndelig viden
Tilgivelse
Ærlighed
Evhed (uden begyndelse)
Håb

Europa

Græsk kultur bliver betragtet som starten på den europæiske kultur.

Filosoffen Sokrates levede nogenlunde samtidigt med Konfutse og Buddha og døde år 399 f.v.t.

Sokrates mente, at kærlighed til viden var det vigtigste. Filosofi er et græsk ord, der betyder "at elske viden".

Hans elev Platon har Sokrates som helt og hovedperson i en række bøger.

I bogen "Staten" lader han Sokrates forklare, at staten bør ledes af filosoffer, for en rigtig filosof tænker ikke på sin egen fordel, kun på at finde sandheden og gøre det rigtige.

I bogen "Symposion" lader han Sokrates vinde en diskussion omkring kærlighed. Konklusionen er, at den åndelige kærlighed er bedre end den fysiske kærlighed.

Det var en fast bestanddel af græsk tankegang at skelne mellem fysisk og åndelig kærlighed. Kærlighed uden sex bliver kaldt "Platonisk kærlighed", der også kan betyde kærligheden til Gud.

I romerriget var græsk det fælles sprog. Romerne kendte til mange forskellige folkeslag og deres forestillinger, men de betragtede græsk filosofi som den bedste. De kopierede også græsk religion, arkitektur, teater og skulptur. Bl.a. blev den græske kærlighedsgudinde Afrodite til den romerske Venus, som ses i den berømte statue Venus fra Milo.

Hvad er kærlighed?

Jeg håber du er med på, at kærlighed altid har været meget vigtig. Kærlighedens særlige betydning og praksis er genstand for evig diskussion og fortolkning, regler og forgudelse, forbud og fornøjelse - uanset hvilken tid eller kultur, man dykker ned i.

Tilgiv dem, der krænker dig

Det er meget svært at tilgive dem, der krænker dig. Det kræver, at du skal give slip på din følelse af vrede, af ydmygelse, af hævnlyst, af at være blevet såret. Det er meget stærke følelser, som det kræver stort overskud at give slip på.

Dette overskud kommer af kærlighed, som kan være en endnu stærkere følelse. Der står flere gange i Bibelen, at "du skal elske din næste som dig selv". Det betyder, at du også skal elske dig selv. Kærligheden til dig selv - troen på dig selv - giver dig overskud og styrke til at tilgive andre.

Og du bliver selv et større og stærkere menneske, når du tilgiver...

Her er en tre myter om, hvad Jesus har gjort og sagt, som har noget med tilgivelse at gøre.

- I myten "Lad den, der er ren, kaste den første sten" tilgiver Jesus en ung kvinde, der har begået ægteskabsbrud. Hun har dermed krænket retsfølelsen hos en flok mennesker, som vil dømme hende til døden ved stening.
- I "Lignelsen om den fortabte søn" fortæller Jesus en historie om en far, som tilgiver sin yngste søn, der har opført sig rigtig dårligt. Vi hører også, at den ældste søn hverken kan tilgive sin lillebror eller sin far.
- I myten "Tilgiv dem, de ved ikke, hvad de gør", tilgiver Jesus dem, der mishandler og håner ham.

Lad den, der er ren, kaste den første sten

Fortællingen er i Johannes Evangeliet, kapitel 8 vers 1.

Jesus sad på tempelpladsen i Jerusalem og underviste. De skriftkloge kommer med en kvinde, stiller hende foran Jesus og siger: "Mester, denne kvinde er grebet på fersk gerning i ægteskabsbrud, og i loven har Moses påbudt os at stene den slags kvinder. Hvad siger du?"

De prøvede at fange Jesus i en fælde, så de kunne anklage ham for at bryde loven i Torah'en. Men Jesus bøjede sig ned og gav sig til at skrive på jorden med fingeren. Da de blev ved med at spørge ham, rettede han sig op og sagde: "Den af jer, der er uden synd, skal kaste den første sten på hende." Og han bøjede sig igen ned og skrev på jorden. Da de hørte det, gik de væk, én efter én, de ældste først, til Jesus var alene tilbage med kvinden, som stod foran ham.

Jesus rettede sig op og sagde til hende: "Kvinde, hvor blev de af? Var der ingen, der fordømte dig?" Hun svarede: "Nej, Herre,

ingen." Så sagde Jesus: "Heller ikke jeg fordømmer dig. Gå, og synd fra nu af ikke mere."

Fakta om ægteskabsbrud

Det betyder, at man har haft sex med en anden end ens

ægtefælle. I samfund, hvor kvinden er ejet af manden, er det en alvorlig forbrydelse, en synd. Sådant var det dengang i Israel og også da historien blev skrevet ned til Johannes Evangeliet. Nu er ægteskabsbrud ikke længere noget, man straffer folk for ved domstolene i f.eks. Danmark, men man kan få skilsmisse, hvis ens ægtefælle er utro.

Der er stadig mange lande, hvor kvinden bliver betragtet som mandens ejendom og hvor man straffer ægteskabsbrud

hårdt, nogle steder endda stadigvæk med stening.

Begrebet "synd" har været en vigtig del af kristendommen og er det stadigvæk for de kristne, der går højt op i skyld og straf.

Ville du tilgive din partner, hvis han/hun var utro?

Lignelsen om den fortabte søn

Jesus fortalte en historie: “En mand havde to sønner. Den yngste sagde: Far, giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så delte manden sine penge imellem sine 2 sønner. Nogle dage senere rejste den yngste til et land langt borte. Der ødslede han pengene bort i et udsvævende liv. Nu kom der en streng hungersnød i landet, og han begyndte at lide nød. Han gik så hen og holdt til hos en af landets borgere, som sendte ham ud på sine marker for at passe svin, og han ønskede kun at spise sig mæt i de bønner, som svinene åd, men ingen gav ham noget. Så fortrød han og tænkte: Hvor mange daglejere hos min far har ikke mad i overflod, og her er jeg ved at sulte ihjel. Jeg vil bryde op og gå til min far og sige til ham: “Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn; lad mig få job som en af dine daglejere”.

Så rejste han hjem. Hans far så ham på lang afstand, og fik medlidenhed med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Sønnen sagde: “Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn”. Men faderen sagde til sine tjenere: Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd, og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slag den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet. Så gav de sig til at feste.

Men den ældste søn var ude på marken. Da han var på vej hjem og nærmede sig huset, hørte han musik og dans, og han kaldte på en af karlene og spurgte, hvad der var på færde. Han svarede: Din bror er kommet, og din far har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind. Hans far gik så ud og bad ham komme ind. Men han svarede sin far: Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et kid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger – da han kom, slagtede du fedekalven til ham. Faderen svarede: “Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.”

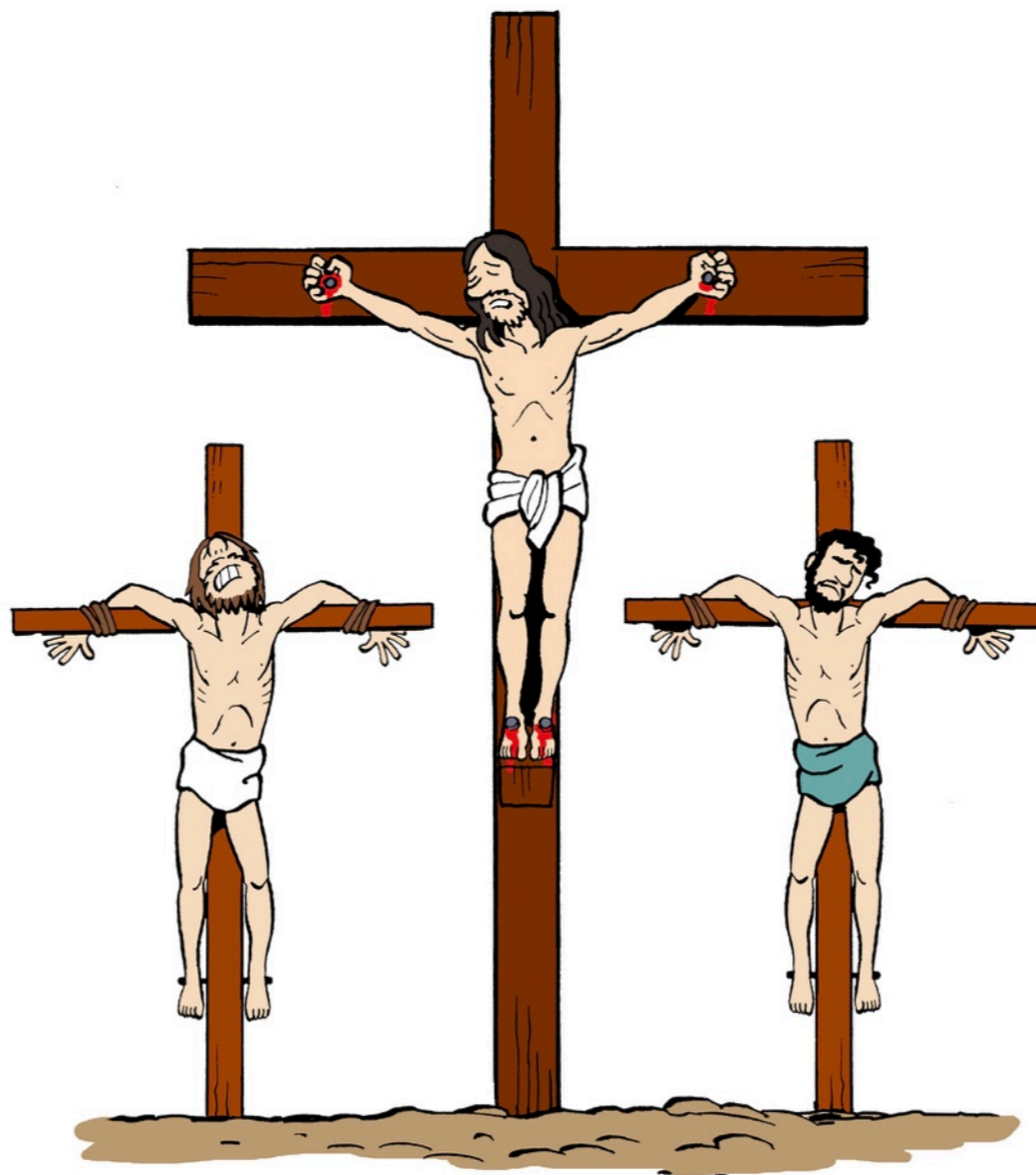
Denne fortælling står i Lukas Evangeliet, kapitel 12 vers 11 sammen med to andre fortællinger, der handler om at finde noget, man har mistet. Den fortæller om næstekærlighed, som faren udviser, mens storebroren ikke gør det.

Synes du, det er i orden, hvis din far behandler din bror bedre end dig?

Tilgiv dem, de ved ikke, hvad de gør

Jesus blev mishandlet, ydmyget og henrettet. Lige uden for Jerusalem blev han korsfæstet af romerske soldater på Golgata, som betød hovedskal-stedet, måske fordi det var et sted til henrettelser.

Men Jesus sagde: "Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør." Så delte soldaterne hans klæder ved at trække lod om dem. Og folket stod og så på. Også ypperstepræsterne gjorde nar af ham og sagde: "Andre har han frelst, lad ham nu frelse sig selv, hvis han er Guds søn." Også soldaterne kom hen og håned ham. De rakte ham eddike og sagde: "Hvis du er jødernes konge, så frels dig selv." Der var nemlig sat et skilt over ham, hvor der stod: "Jødernes konge".

Det er kun hos Lukas (kapitel 23, vers 34) at Jesus siger "Tilgiv dem, de ved ikke, hvad de har gjort".

Korsfæstelsen er også beskrevet hos Markus, Matthæus og Johannes. Her får Jesus en svamp vædet i eddike rakt op, så han kan drikke.

Der er forskellige meninger om hvad "eddike" betyder. Nogle mener det er en forfriskende drik, som soldaterne selv drak. Men det kan i stedet have været endnu en ydmygelse, da romerske soldater brugte en fælles svamp vædet i spanden med eddike på deres toilet, ligesom vi bruger toiletpapir.

Ville du tilgive folk, der mishandlede og håned dig på den måde?

Hjælp din næste i nød

Det er altid en god idé, selv at være et godt eksempel og vise, hvordan man bør opføre sig, istedet for at sige til folk hvad de skal gøre. Og når du hjælper folk i nød, udviser du næstekærlighed - og det er bedre end bare at tale om det.

Der er mange myter om Jesus, hvor han hjælper folk i nød. Der er myter om mange mirakler, hvor han helbreder syge.

Myterne står i Bibelens nye testamente i Markus, Matthæus, Lukas og Johannes evangelierne. Myterne fremhævet med fed tekst i illustrationen til højre er med i Bog 3 i denne serie, som jeg håber, du vil få fat i og læse. I Bibelen kan du finde dem ud fra oversigten: Markus 1,23 betyder Markus Evangeliet, 1. kapitel, vers 23.

På de næste sider er der to yderligere eksempler.

I “Den barmhjertige samaritaner” og “Den fattige enkes gave” er det mennesker, man ikke regnede for noget, der bliver fremhævet for deres vilje til at hjælpe andre.

	Markus	Matthæus	Lukas	Johannes
Jesus helbredte en mand der var besat af en dæmon	1,23		4,33	
Jesus helbredte Simons svigermor og mange andre syge	1,29	8,14	4,38	
Jesus helbredte den spedalske	1,40	8,2	5,12	
Jesus helbredte den lamme	2,2	9,2	5,18	
Jesus helbredte manden med den visne hånd	3,1	12,9	6,6	
Jesus helbredte dæmonbesatte ved gadarenernes egn	5,1	8,28	8,26	
Jesus bragte Jairus' datter tilbage fra døden	5,22	9,18	8,41	
Jesus helbredte en kvinde, som rørte ham	5,25	9,22	8,43	
Jesus helbredte en kananæisk kvindes datter	7,25	15,22		
Jesus helbredte den døve og stumme mand	7,32			
Jesus helbredte en blind mand	8,22			9,3
Jesus helbredte en dæmonbesat søn	9,14	17,14	9,37	
Jesus helbredte en blind tigger udenfor Jeriko	10,46	20,29	18,35	
Jesus helbredte officerens tjener		8,5	7,1	
Jesus helbredte 2 blinde		9,27		
Jesus helbredte den stumme og dæmonbesatte		12,22	11,14	
Jesus bragte enkens søn tilbage fra døden			7,12	
Jesus helbredte en kvinde for hendes sygdom			13,10	
Jesus helbredte ti spedalske			17,11	
Jesus helbredte den lamme ved dammen				5,5
Jesus bragte Lazarus tilbage fra døden				11,1

Den barmhjertige samaritaner

En mand var på vej fra Jerusalem ned til Jeriko. Han blev overfaldet af røvere. De rev tøjet af ham, tævede og sparkede ham og lod ham ligge i vejkanten, halvdød.

En præst kom samme vej. Han så manden, men gik udenom. Det samme gjorde en levit (tempel-tjener). Han kom, så manden og skyndte sig forbi. Men en samaritaner, som var på rejse, så manden og fik inderlig medfølelse med ham. Han gik hen til manden, hældte olie og vin på sårene og forbandt dem.

Så løftede han manden op på sit æsel og tog ham med til et herberg og plejede ham. Næste morgen gav han værten nogen penge og sagde "sørg godt for ham. Og hvis det bliver dyrere, skal jeg nok betale dig, når jeg kommer tilbage".

Denne fortælling står i Lukas kapitel 10, vers 30, hvor Jesus svarer på spørgsmålet "Hvem er min næste". Svaret på spørgsmålet er, at det hverken er præsten eller levitten, der er ofrets næste, men samaritaneren, der hjælper ham og viser næstekærlighed. Præster og levitter blev anset for vigtige og fine mennesker i Jerusalem, dengang Jesus levede. Folk fra Samaria blev der imod betragtet som andenrangs og mindreværdige borgere.

Fortællingen har ført til, at ordet samaritaner bruges om en hjælpsom næstekærlig person og ordet samarit om folk uddannet til at give førstehjælp.

Hvad vil du gøre, hvis du ser et offer for et voldeligt overfald?

Den fattige enkes gave

Jesus satte sig over for templets indsamlingsbøsse og så på, hvordan folkeskaren lagde penge i beholderen. Der var mange rige, som gav meget. Så kom der en fattig enke, som gav to småmønter. Jesus kaldte disciplene hen til sig og sagde: "Hør godt efter: Denne fattige enke har givet mere end alle de andre, som lægger penge i indsamlingsbøssen. For de har alle givet af deres overflod, men hun har givet af sin fattigdom. Hun gav alt, hvad hun havde, alt det, hun havde at leve af."

Denne fortælling står både i Markus kapitel 12 vers 41 og i Lukas kapitel 21, vers 1. Indsamlingsbøssen er tit kaldt "tempelblokken" i de danske oversættelser af fortællingen.

Synes du, fortællingen handler mest om næstekærlighed eller mest om at give hjælp, selv om det er svært?

Opgaver om næstekærlighed

Hvilke ord beskriver næstekærlighed?

Kan du lave en liste over ord, der beskriver næstekærlighed?

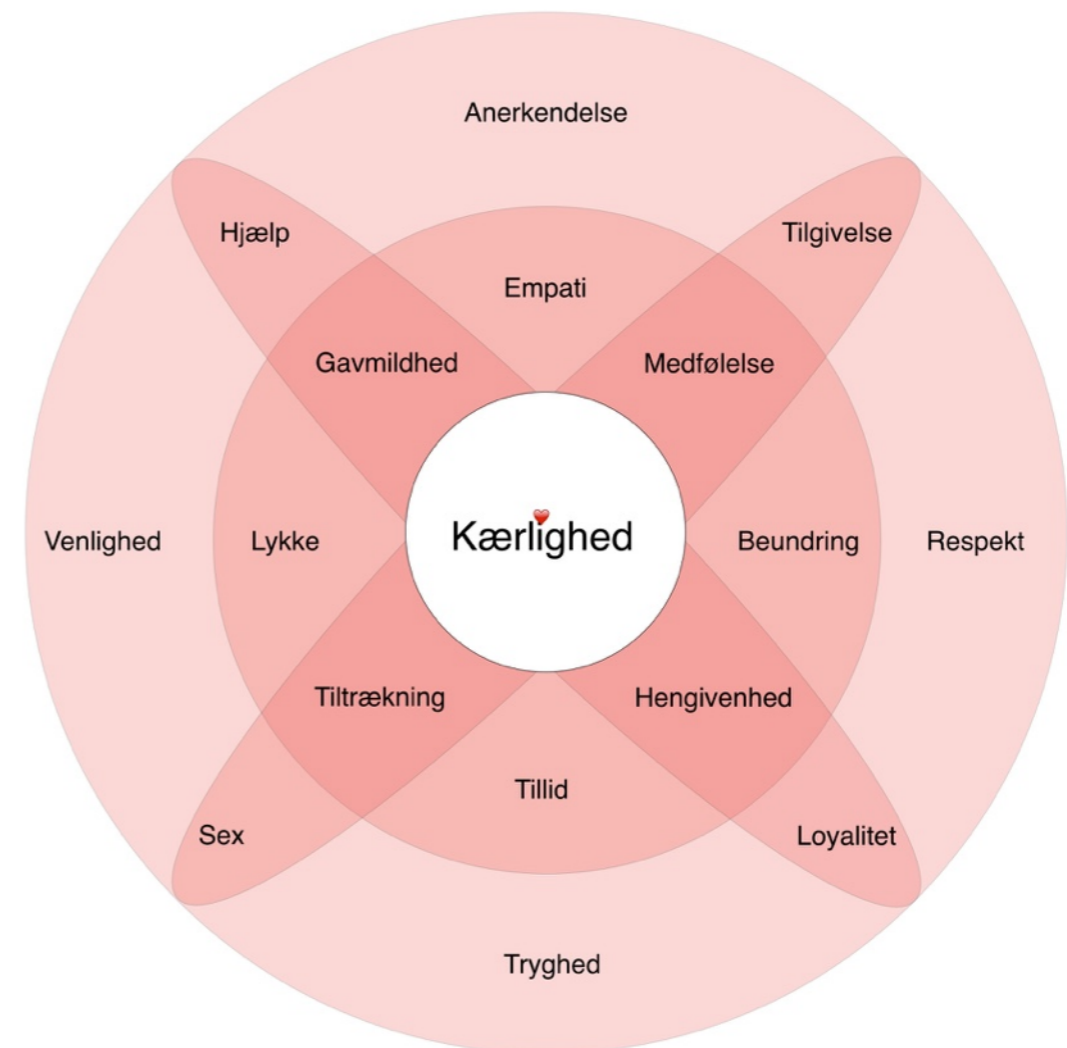
Her er tre spørgsmål, der kan hjælpe dig i gang:

Hvad ønsker du at opleve, når nogen viser dig næstekærlighed?

Hvad ønsker du, at din næste skal opleve, når du er næstekærlig?

Hvilke eksempler har du selv oplevet?

Kan du sætte ordene op i et mønster?

Hvad er forskellen på opfattelsen?

Forskellige mennesker har forskellige opfattelser af, hvad næstekærlighed går ud på. Hvad er forskellen på disse to forklaringer?

Maries opfattelse

I oktober 2015 blev Marie Krarup citeret i Kristelig Dagblad for at have sagt:

- *For mig er næsten det menneske, som er mig nær. Jeg kan godt lide den engelske bibeloversættelse, som bruger ordet "neighbour", altså nabo, om næsten. Det er det menneske, som jeg kan se og røre ved.*
- *Lige nu har nogle mennesker så travlt med at hjælpe flygtninge, at jeg tror, de glemmer at være til stede over for de mennesker, som virkelig er deres næste. Jeg synes, det er klamt at høre på, at det er særligt godt at hjælpe mennesker i sådan nogle situationer. Det er vigtigere for mig at elske næsten i den nære relation. Det viser jeg blandt andet ved at lave mad til mine børn og give min mand et kys på kinden.*

Marie Krarup var i 2015 medlem af Folketinget og forsvars- og gymnasie-ordfører for Dansk Folkeparti.

Annettes opfattelse

Et andet syn på næsten har Annette Berg. Hun er præst ved Vig Kirke i Odsherred. Hun beskrev det sådan her i 2018:

NÆSTEN er konkret "den næste", du møder på din vej.... uanset hvem... dvs. enhver du er i nærheden af.

Og vedkommende er det din (op)gave at være overfor, som det dyrebare gudsskabte væsen, han/hun er - og som du selv er.

Det vil sige: forsøge så godt du kan at behandle næsten, som du ønsker at blive behandlet af andre.

Det betyder IKKE, at der ikke må sættes grænser.

"At vende den anden kind til" kan misforstås til, at så skal man finde sig i alt. Nej, grænser er af det gode. Du skal være tro mod dit hjerte og sige fra eller til, udfra hvad der er sandt for dig.

Og det gælder også over for næsten.

Fred i verden begynder indeni os selv. Kærlighed i verden begynder indeni os selv. Håb i verden begynder indeni os selv... osv.

DU SKAL ELSKE DIN NÆSTE SOM DIG SELV !

Sidste del af den sætning har været meget overset i kristendommens historie, for vi skulle KUN ha' fokus på næsten. Og jo mere vi kunne glemme os selv, jo bedre. Men dét er der desværre kommet megen ufred og angst ud af.

Min erfaring er, at jo mere du er sand overfor dig selv og er med det, der er, og er tro mod det og står ved det.... jo mere får du at øse af OVERFOR ALT OG ALLE fra dit hjerte... og ikke fordi DU SKAL.

Men du får en del modstandere. Og dem må du så bare også give en masse kærlighed.

Dette er at vende den anden kind til - på den måde, tror jeg, som det var tænkt og ment.

Du kan se næsten på måder, du (måske) ville ha' forsvoret.... når du kan se dig selv... og tør være dig!

Hvad er din opfattelse?

Hvad er kærlighed, og hvad er næstekærlighed?

Personligt synes jeg, at den mest enkle forklaring på personlig kærlighed er: At give af et godt hjerte uden at tænke på egen fordel.

Hvad synes du?

Hvem var Jesus?

Gud eller menneske?

Side 48

Detektivopgave om Jesu død

Side 52

Læs og undervis

Side 54

Gud eller menneske?

Jesus er verdensberømt

Jesus er mindst lige så berømt som Sherlock Holmes, Coca Cola og Mona Lisa. Og Jesus er superstjernen i Bibelens mest berømte historier.

Fortællingerne om Jesus er vigtige og spændende - og gode at diskutere og tænke over. De har inspireret Gandhi, Martin Luther King og Nelson Mandela i deres politiske arbejde og styrket dem i deres tro på næstekærlighed, selvopofrelse og tilgivelse.

Men hvem var Jesus? Det får du ikke noget endeligt svar på - hverken i denne bog eller noget andet sted - for man ved det ikke, selvom der er skrevet masser af bøger om emnet. Du bliver nødt til selv at finde ud af, hvad du mener er rigtigt - og derfor bør du kunne kende forskel på myte og fakta.

Denne bog handler om forskellen på myte og fakta og to vidt forskellige forklaringer på, hvem Jesus var:

For det første er der guden Jesus Kristus, som de kristne tror på. Og for det andet er der den historiske Jesus, som levede for 2000 år siden.

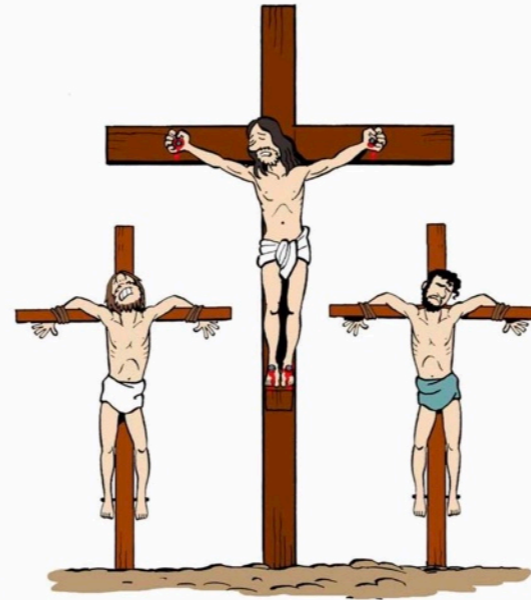
Guden Jesus Kristus

De kristne tror på den levende gud Jesus Kristus, og han er beskrevet i Bibelens fire evangelier. Da den historiske Jesus døde, mente man ikke det var nødvendigt at skrive historien ned. For det første troede hans tilhængere, at Jesus ville komme igen, meget snart - og for det andet kunne man huske hvem han var.

Men da de sidste tilhængere, der kunne huske Jesus, døde omkring år 70, fik man en række problemer i menigheden. Nu blev det nødvendigt at nedskrive erindringerne om ham.

De fire "forfattere" til evangelierne er ikke enige om, hvem Jesus var. Fra de tidligste tilhængere af Jesus Kristus og til vores dages kristne har der hele tiden været diskussioner og kampe om, hvad man skulle tro om Jesus Kristus.

I dag er der over tusind forskellige kristne retninger, og de bliver nok aldrig enige om, hvem Jesus Kristus var. Der er så mange muligheder, at man kan tro på den Jesus Kristus, der passer bedst til ens egne behov og ønsker.

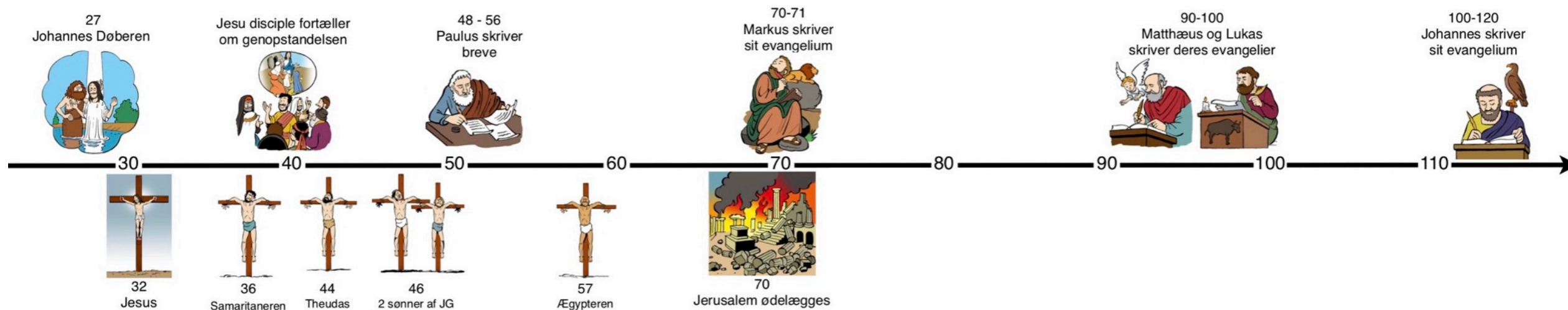
Myten om Jesus Kristus

Jesus Kristus er noget andet end den historiske Jesus. Myten om Jesus Kristus i Guds rige opstod efter den historiske Jesus var død og efter at oprøret i Jerusalem var overstået.

Hele myten om Jesus Kristus består af en perlerække af andre myter:

- ★ Jesus Kristus bliver født af en jomfru
- ★ han bliver døbt af Johannes døberen

- ★ han helbreder og laver mirakler
- ★ han spiser sit sidste måltid med sine disciple
- ★ han bliver korsfæstet og dør
- ★ han genopstår fra graven
- ★ han sidder nu oppe i himlen på sin trone - i Guds rige. Og man kan komme op til Jesus i Guds rige efter døden, hvis man ikke har været så syndig, at man kommer i helvede.

Den historiske Jesus

Ifølge historiske kilder var Jesus en jøde fra Nazareth, der blev henrettet af romerne omkring år 32. Ellers ved man ikke noget om ham med sikkerhed. Bortset fra, at hans bror Jakob blev stenet omkring år 62 på ypperstepræstens foranledning.

Det er højst sandsynligt at den historiske Jesus var elev af Johannes Døberen, og at Jesus blev korsfæstet, fordi han sagde og gjorde noget, som ypperstepræsten og romerne ikke ville finde sig i.

Det var en voldsom tid, Jesus levede i. Johannes døberen blev henrettet. Jesus blev henrettet. Samaritaneren, Theudas, de to sønner af Judas fra Galilæa samt Ægypteren blev også henrettet for oprør mod Rom og præstestyret.

Jerusalem havde en menighed af kristne folk, der troede, at Jesus var Guds søn, som var genopstået fra døden. Efter år 70 var alle kristne ledere, der havde kendt Jesus, døde.

Der var opstået kristne menigheder i andre byer og lande, og de fik også et stigende behov for at få historierne om Jesus skrevet ned.

Evangelierne blev skrevet mange år efter

Historien om Jesus er nedskrevet mange år efter, begivenhederne fandt sted. Historien er blevet fortalt igen og igen - og den er omtalt i breve og andre skrifter. De, der skrev evangelierne, har derfor haft en række mundtlige og skriftlige kilder til deres rådighed. Man kender kun nogle af disse kilder. Vi ved ikke med sikkerhed hvilke personer eller grupper af personer, der har skrevet evangelierne i Det Nye Testamente, men de kaldes for Markus, Matthæus, Lukas og Johannes.

Markus skrev 40 år efter Jesu død. Matthæus og Lukas skrev mellem 60 og 70 år efter begivenheden, og til sidst skrev Johannes på et tidspunkt, der er mellem 70 og 90 år efter, det skete i virkeligheden.

3 teorier om hvem Jesus var

Hvis man vil vide mere om Jesus, bliver man nød til at gætte sig frem. Man gætter ud fra hvad man iøvrigt ved om, hvad der skete, mens han levede. Og her er tre gode gæt på, hvem Jesus var:

1. Jesus var en profet, der prædikede, at Guds rige er nær. Det vil sige, at han forventede at Guds rige skulle bryde igennem hvert øjeblik, det skulle være. Derfor gik han rundt og sagde, at jøderne skulle leve sammen på en helt ny måde: de skulle "elske deres næste" for Guds rige var nær.

2. Jesus var en filosof, der sagde, at man skulle tage mere hensyn til mennesker end til Toraens love. Han sagde, at hverken ugens hellige hviledag - sabbatten - eller de øvrige reglerne var så vigtige. Reglerne var kun nyttige, hvis de var gode for mennesker.

3. Jesus var leder af en bevægelse, der ville indføre Guds rige i Israel. Han gjorde oprør mod romerne og ypperstepræsten i Jerusalem. Han troede ikke at de rige kunne komme med i Guds rige og ville hellere være sammen med de fattige og de udstødte.

Hvad synes du er mest sandsynligt?

Når du læser om Jesus, må du selv afgøre, hvilke af de tre teorier om den historiske Jesus, du synes er den mest sandsynlige. Det er ligesom at være detektiv: du har tre hovedmistænkte - eller er de en og samme person?

Detektivopgave om Jesu død

Her får du dispositionen for myterne om Jesu død. Hvis du vil læse detaljerne, kan du finde myterne i Bibelens nye testamente.

Opgaven går ud på to dele:

1. Først skal der laves en liste over, hvem der var vidner til begivenhederne i de enkelte myter
2. Så skal der findes en god forklaring på, hvordan informationerne fra alle disse vidner er blevet samlet.

Opgaven er et dilemma mellem myte og fakta og er derfor en udfordrende afslutning på bogen. De mulige vidner er:

- Jesus' disciple
- Ypperstepræsten fra templet
- De handlende ved templet
- Romerske soldater
- Romernes øverstbefalende
- Folk, der kom forbi

Disposition for myterne om Jesu død

Jesus drager ind i Jerusalem

Han er sammen med disciplene, ridder på et æsel og bliver hilst af indbyggerne med jubel og sang.

Jesus besøger templet

Jesus besøger templet i Jerusalem. Her kan man ofre duer, lam og okser til Gud. Foran templet er boder, hvor man kan veksle penge og købe det dyr, man vil ofre. Jesus skælder ud: "I har gjort min fars hus til et cirkus! Ud med Jer!" Og så vælter han vekselsboderne og driver de handlende og kvæget ud. Præsterne i templet bliver vrede på Jesus og skændes med ham.

Det sidste fælles måltid

Jesus spiser sammen med sine 12 disciple. Han siger en række spådomme om, hvad der vil ske efter måltidet, som er deres sidste sammen: En af disciplene vil forråde ham og en anden vil fornægte ham.

Jesus delte brød ud til disciplene med ordene “Spis! Dette er mit legeme”. Senere skænkede han vin til dem og sagde: “Drik! Dette er mit blod”.

Da de havde spist, gik de ud på Oliebjerget, ud i Getsemane have.

Jesus bliver fanget

Disciplene hviler sig i haven, mens Jesus ber til Gud. Der ankommer soldater, som anholder Jesus. De kan kende ham, fordi disciplen Judas kysser ham på kinden og dermed forråder ham. Disciplen Peter angriber soldaterne med et sværd og hugger øret af en af dem - men Jesus får stoppet Peter.

Jesus dømmes af ypperstepræsten

Templets øverste præster afhører Jesus i deres lukkede sal. De bliver enige om, at Jesus betragter sig selv som Guds søn og at han derfor er skyldig i at fornærme Gud og bryde loven. Peter står uden for domssalen og nægter at kende Jesus.

Jesus bliver overført til romernes fængsel, hvor han bliver tortureret og bliver afhørt af den romerske statholder (guvernør).

Jesus dømmes af statholderen

Den romerske statholder spørger indbyggerne om de vil benåde Jesus eller en forbryder. Forbryderen bliver benådet, og Jesus dømmes til døden.

Jesus går ud til henrettelsespladsen

Han skal selv bære sit store tunge kors, men er så mishandlet, at han ikke kan. En ung mand hjælper ham og bærer korset.

Jesus korsfæstes og dør

Præsterne og soldaterne håner ham. Nogle af tilskuerne græder. Jesus dør og bliver lagt i en grotte.

Jesus lever op igen og flyver til Himlen

Da nogle disciple kommer for at gøre Jesus klar til en rigtig begravelse søndag morgen er han væk. Jesus viser sig senere på dagen for flere disciple og flyver så til Himlen.

I den følgende måned viser han sig flere gange for disciplene.

Læs og undervis

Historier

Du kan læse myterne i Bibelen, og der er masser af spændende film og bøger, der foregår omkring Middelhavet på Jesu tid.

Hvor kan man læse om religion?

Du kan spørge på biblioteket, bruge www.religion.dk eller læse i Wikipedia (den engelske er oftest bedst). Se under "Religion".

Du kan også læse de andre bøger i min serie med myter fra Bibelen. Den mest udfordrende af mine bøger er bind 3. Her bliver du trænet i at være detektiv og i at finde ud af, hvorfor de små bøger om Jesus - evangelierne - er så forskellige.

Jeg vil anbefale en bog, jeg selv er meget glad for: "Etikken og religionerne" af Tim Jensen og Mikael Rothstein. Bogen giver en kort og præcis introduktion til religionerne. Og så beskriver den de mange svar, der er i religionerne på spørgsmål om kønsroller, seksualitet, prævention, abort, miljø, krig mm.

Og så er jeg inspireret af "Zealot" af Reza Aslan samt "Jesus og Kristus" af Villy Sørensen.

Oplæg til undervisning

Se de mange oplæg i bog 3 og materialerne i PDF på:

<http://peter.arklint.dk/download/>

Religionsvidenskab kontra teologi

Når du søger på nettet, bør du være opmærksom på, om oplysningerne er skrevet af videnskabsfolk eller teologer. Det er interessant at få oplysninger fra begge grupper og sammenligne. Her er et par nyttige link:

På www.kristendom.dk finder du gode oplysninger med teologisk indfaldsvinkel.

På www.videnskab.dk kan artiklerne om kristendom have både videnskabelig og teologisk tilgang - så hold øje med afsenderens baggrund.